

SUMMER ECLIPSE

wnioski z wykonania projektu

WYDZIAŁ
EKONOMICZNO-SOCJOLOGICZNY
Uniwersytet Łódzki

SUMMER ECLIPSE

wnioski z wykonania projektu

Spis treści

Wstęp	2
Zarys projektu SUMMER ECLIPSE	4
Wnioski z konsultacji zagranicznych	8
Wnioski organizacyjne z przygotowania i przeprowadzenia szkoły letniej	20
Wnioski z badania opinii uczestników Szkoły Letniej	42
Podsumowanie.....	52

Wstęp

Niniejszy raport jest efektem ostatniego z czterech działań zaplanowanych w projekcie SUMMER ECLIPSE – upowszechnienia doświadczeń zdobytych w toku jego realizacji. Nie jest to zatem sprawozdanie rozliczeniowe, lecz dokument o charakterze refleksyjnym: zbieramy w nim wnioski, które w normalnym trybie pracy pozostałyby wiedzą wewnętrzną zespołu organizacyjnego, i przedstawiamy je tym, którym mogą się przydać.

Szkoły letnie organizowane są na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym Uniwersytetu Łódzkiego od ponad dwudziestu pięciu lat, w bardzo różnych formułach – jako projekty własne, jako przedsięwzięcia realizowane w ramach programu Erasmus+ Blended Intensive Programmes, a także, jak w tym wypadku, jako projekty finansowane ze środków Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej. Każda kolejna edycja przynosiła zestaw obserwacji organizacyjnych, które wykorzystywaliśmy przy planowaniu następnej. Dotychczas jednak wnioski te krążyły wyłącznie w obrębie zespołu. Tymczasem intensywne międzynarodowe programy kształcenia (IMPK) są dziś w przeważającej mierze finansowane ze źródeł zewnętrznych, a to oznacza, że doświadczenia organizatorów mają wartość nie tylko dla nich samych, ale również dla instytucji projektujących zasady konkursów.

Niniejszy raport ma dwóch adresatów. Pierwszym są inne jednostki szkolnictwa wyższego, które planują lub realizują krótkie formy kształcenia dla odbiorców zagranicznych – dla nich najbardziej użyteczne będą przemyślenia dotyczące konstrukcji programów kształcenia oraz praktycznej strony obsługi uczestników. Drugim adresatem jest NAWA jako grantodawca, ponieważ część zidentyfikowanych przez nas trudności ma charakter systemowy i nie da się ich rozwiązać na poziomie pojedynczego beneficjenta. W Ramach raportu sformułowano także pewne wnioski stanowiące prognozowane kierunki zmian dla samego Wydziału i Uniwersytetu Łódzkiego, zatem swoistym trzecim adresatem jest odbiorca wewnętrzny.

Materiał, na którym oparto raport, pochodzi z trzech źródeł. Pierwszym są zagraniczne wyjazdy konsultacyjne, w trakcie których porównywaliśmy kierunki zmian w programie magisterskim Economics z rozwiązaniami stosowanymi w renomowanych ośrodkach partnerskich. Drugim jest doświadczenie zespołu organizacyjnego, zebrane w toku przygotowania i przeprowadzenia szkoły letniej oraz jej wewnętrznego podsumowania. Trzecim zaś anonimowa ankieta ewaluacyjna, przeprowadzona wśród uczestników w ostatnim dniu zajęć.

Struktura raportu w znacznym stopniu odpowiada opisowi doświadczeń pochodzących kolejno z tych źródeł. Ponadto, każda część zawiera ramki z kluczowymi obserwacjami, co ma za zadanie ułatwić dostęp do najważniejszych obserwacji dla osób, które nie mają możliwości zapoznać się z całością raportu, albo też już się z nim zapoznały, ale chciałyby przypomnieć sobie najważniejsze wnioski z lektury.

Na koniec warto podkreślić, że jest to raport z projektu SUMMER ECLIPSE, ale wzbogacony o kontekst pochodzący z poprzednich edycji szkół letnich, w tym także organizowanych w ramach projektu NAWA Spinaker. Na Wydziale zrealizowaliśmy bowiem dwa takie projekty, w ramach których przeprowadzono cztery edycje IMPK.

Zarys projektu SUMMER ECLIPSE

SUMMER ECLIPSE (pełna nazwa projektu: Summer Educational Courses in Lodz – Institutional Paradigm in Studying Economics) to intensywny międzynarodowy program kształcenia realizowany w czerwcu i lipcu 2026 roku na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym Uniwersytetu Łódzkiego (dalej nazywanym Wydziałem) w ramach programu Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej (NAWA) pod nazwą Spinaker – Intensywne międzynarodowe programy kształcenia - nabór 2024 finansowanego ze środków europejskich z Funduszy Europejskich dla Rozwoju Społecznego 2021–2027 (FERS), który powstał z myślą o wspieraniu tworzenia i realizacji przez instytucje intensywnych międzynarodowych programów kształcenia w formule krótkich (od 20 do 150 godzin dydaktycznych) form kształcenia, prowadzonych w języku innym niż polski i przeznaczonych zwłaszcza dla osób z zagranicy, tj. studentów, doktorantów i kadry instytucji szkolnictwa wyższego i nauki.

Celem nadrzędnym projektu SUMMER ECLIPSE było zwiększenie umiędzynarodowienia kształcenia na Wydziale. Operacyjnie, służyć temu miała promocja studiów magisterskich na kierunku Economics wśród studentów zagranicznych przy użyciu intensywnej formy kształcenia jaką jest szkoła letnia, a także powiązany z nią moduł kształcenia kończący się wydaniem mikropoświadczenia.

W szerszym kontekście, projekt ten wpisywał się w ponad dwudziestopięcioletnią tradycję szkół letnich organizowanych na Wydziale w różnych formułach – jako projekty własne, jako działania pod egidą programu Erasmus plus Blended Intensive Programmes (tzw. BIP), a także jako projekty finansowane w ramach programu NAWA Spinaker (SUMMER ECLIPSE jest drugim projektem realizowanym na Wydziale, który otrzymał wsparcie w programie Spinaker). Szkoły letnie zawsze służą promocji Wydziału, ale tym razem promocja ta była nadzwyczajnie precyzyjnie ukierunkowana. Zmiany demograficzne w Polsce powodują spadek zainteresowania w szczególności studiami drugiego stopnia, który odczuwany jest przez większość podmiotów działających na naszym rynku edukacyjnym. Szkoła letnia organizowana w ramach SUMMER ECLIPSE miała na celu promocję wśród potencjalnych kandydatów na studia magisterskie kierunku Economics. Dlatego też do rekrutacji dopuszczono wyłącznie studentów studiów licencjackich – osoby kształcące się już na studiach magisterskich raczej nie wybrałyby drugich studiów o tej samej tematyce w innym kraju. Raz uzyskany dyplom w danej dyscyplinie jest traktowany jako wystarczające potwierdzenie

kwalifikacji. Co więcej, geograficznie skupiono się na krajach, z których, według naszego dotychczasowego doświadczenia, pochodzi najwięcej kandydatów na studia w Łodzi. Grupa docelowa była więc dokładnie profilowana.

W tym kontekście należy podkreślić znaczenie finansowania ze środków pochodzących z programu NAWA Spinaker. Aktualnie rosnące dysproporcje między poziomami cen oraz wielkością subwencji w szkolnictwie wyższym niemal wykluczają możliwość zorganizowania dużego wydarzenia w ramach finansowania własnego. Formuła BIP z kolei dostarcza zewnętrzne źródło finansowania, jednak ogranicza wydarzenie do niewielkiej grupy partnerów w ramach Unii Europejskiej oraz raczej niezbyt dużej grupy uczestników szkoły letniej. Dla naszego Wydziału ważne było, aby w szkole mogli wziąć udział także studenci spoza Unii Europejskiej, w szczególności z Ukrainy i byłych republik radzieckich, jak również, aby uczestników było możliwie dużo. W tym kontekście finansowanie NAWA jest jednym z najlepszych rozwiązań dostępnych polskim uczelniom publicznym. Finansowanie NAWA pozwoliło na osiągnięcie jeszcze jednego dodatkowego celu, ujętego w projekcie SUMMER ECLIPSE. Mianowicie Strategia UŁ zakłada rozwijanie nowoczesnych form kształcenia. Jedną z takich form, wciąż relatywnie nowych dla polskich uczelni publicznych, są tzw. mikropoświadczenia. Finansowanie NAWA pozwoliło na zakup laboratorium LSEG Workspace (dawniej Refinitiv lub Eikon), które zostało wykorzystane do realizacji modułu kształcenia kończącego się wydaniem takiego mikropoświadczenia. Pozwoliło to Wydziałowi na zdobycie cennych doświadczeń, gdyż mikropoświadczenie w zakresie znajomości bazy i narzędzi LSEG było jednym z pierwszych zrealizowanych na Wydziale, a także na całym Uniwersytecie. Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny jest zresztą jednostką wiodącą w Uniwersytecie Łódzkim w zakresie oferty tego typu form kształcenia i częściowo zawdzięczać to może projektowi finansowanemu ze środków NAWA.

Projekt SUMMER ECLIPSE zakładał początkowo trzy, a w wyniku późniejszych modyfikacji koncepcji cztery działania:

1. Serię wyjazdów konsultacyjnych, których celem miało być porównanie kierunku zmian realizowanych i planowanych w ramach programu magisterskiego Economics z innymi ośrodkami, prowadzącymi analogiczne programy i uznanymi za wiodące w tym obszarze;
2. Przygotowanie szkoły letniej;

3. Właściwa realizacja szkoły letniej – działania 2 i 3 były zatem wyodrębnione z przyczyn praktyczno-organizacyjnych, merytorycznie stanowiąc jedność;
4. Upowszechnienie zdobytych doświadczeń, czego przejawem jest niniejszy raport.

Szkoła letnia organizowana w ramach projektu miała promować magisterski kierunek Economics, dlatego też pierwszy tydzień zajęć zaplanowany był zgodnie z tymże programem. Z kolei drugi tydzień miał pokazać użytkownikom nasze zaplecze infrastrukturalne oraz dostarczyć uczestnikom mikropoświadczenie, które będzie dla nich trwałym efektem oraz dowodem podniesienia kompetencji, nawet jeśli ostatecznie nie wybiorą studiów w Łodzi.

Agenda IMPK

Tydzień 1 22.06-26.06.2026	Tydzień 2 29.06-2.07.2026
Spotkanie informacyjne z wykładowcami. Dzień wprowadzający, poświęcony ekonomii instytucjonalnej, stanowiącej bardzo ważny element badań na Wydziale. Trzy dni poświęcone trzem specjalnościom: • Advanced Economic Analysis; • Entrepreneurship and Startups; • International Markets.	Dwudniowy warsztat z wykorzystania LSEG Workspace (dawniej Refinitiv – z uwagi na swoją większą popularność, ta nazwa została wykorzystana w nazwie warsztatu). Podsumowanie szkoły i egzamin. Tego dnia przeprowadzono także anonimową ankietę ewaluacyjną. Dodatkowy dzień poświęcony na dokończenie projektów zaliczeniowych oraz ewentualne poprawkowe egzaminy.

Z uwagi na fakt, iż mikropoświadczenie obejmowało jedynie warsztat z zakresu wykorzystania LSEG Workspace, przeprowadzono także egzamin z wiedzy zdobytej podczas pierwszego tygodnia zajęć i absolwentom wydano certyfikaty ukończenia Szkoły Letniej.

Podczas dni wolnych pomiędzy tygodniami zajęć zorganizowano wycieczkę po Łodzi. Pełniła ona dwie funkcje. Po pierwsze, Łódź stanowi doskonały obiekt do wyjaśniania wpływu aspektów instytucjonalnych na rozwój regionalny – być może właśnie dlatego instytucjonalna

ekonomia cieszy się tak dużą popularnością wśród badaczy zrzeszonych w ramach Wydziału, w szczególności w Instytucie Ekonomii, który jest odpowiedzialny za program Economics. Po drugie zaś, wycieczka miała zapoznać uczestników z miastem i jego najciekawszymi fragmentami, budując więź z miejscem i wspierając wybór Łodzi jako przyszłego miejsca studiowania. Wycieczka stanowiła zatem integralny element projektu i wpisywała się w cele projektu.

Podstawowe fakty na temat projektu SUMMER ECLIPSE

SUMMER ECLIPSE	
Pełna nazwa	Summer Educational Courses in Lodz – Institutional Paradigm in Studying Economics
Instytucja realizująca	Uniwersytet Łódzki, Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny
Kierownik projektu	dr Piotr Gabrielczak
Okres realizacji	1.09.2025 – 31.07.2026
Okres realizacji IMPK	22.06.2026 – 2.07.2026
Numer umowy	BPI/SPI/2024/1/00053/KW/00001
Kwota dofinansowania	820 380,99 PLN
Strona internetowa projektu	www.eclipse.uni.lodz.pl
Cele projektu	1. Zwiększenie umiędzynarodowienia kształcenia na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym. 2. Promocja studiów magisterskich Economics wśród studentów zagranicznych. 3. Przetestowanie krótkiej formy kształcenia zakończonej mikropoświadczeniem.

Wnioski z konsultacji zagranicznych

W ramach realizacji projektu SUMMER ECLIPSE pracownicy Instytutu Ekonomii Wydziału Ekonomiczno-Socjologicznego UŁ odbyli trzy zagraniczne wyjazdy konsultacyjne. Ośrodki wybrano w oparciu o następujące dwa kryteria: uczelnie te miały być partnerami Uniwersytetu Łódzkiego w ramach europejskiego sojuszu uczelni miast postindustrialnych UNIC, którego członkiem jest UŁ, jak również być sklasyfikowane wyżej niż UŁ w ramach dyscypliny ekonomia w regionalnym rankingu uniwersytetów opracowywanym przez organizację QS Quacquarelli Symonds (w skrócie: ranking QS). Zastosowanie tych kryteriów zaowocowało wstępnym wytypowaniem czterech uczelni, tj. Uniwersytetu Erazma w Rotterdamie (Holandia), Uniwersytetu Koç w Stambule (Turcja), Uniwersytetu w Liège (Belgia) oraz Uniwersytetu w Cork (Irlandia). Ostatecznie, z uwagi na brak możliwości operacyjnego ustalenia harmonogramów wizyt, z grupy tej wykluczono Uniwersytet w Rotterdamie.

Miejsca docelowe konsultacji w ramach projektu SUMMER ECLIPSE

Harmonogram wyjazdów konsultacyjnych w ramach projektu SUMMER ECLIPSE

Miejsce docelowe	Data	Skład reprezentacji UŁ
Uniwersytet Koç (Koç University), Stambuł, Turcja	17-21 listopada 2025 r.	dr hab. Tomasz Dorożyński, prof. UŁ – dyrektor Instytutu Ekonomii dr hab. Katarzyna Skorupińska- Cieślak, prof. UŁ – zastępczyni dyrektora Instytutu Ekonomii
Uniwersytet w Liège (Université de Liège), Szkoła Zarządzania (HEC ULiège), Liège, Belgia	16-20 marca 2026 r.	dr hab. Tomasz Dorożyński, prof. UŁ – dyrektor Instytutu Ekonomii dr hab. Katarzyna Skorupińska- Cieślak, prof. UŁ – zastępczyni dyrektora Instytutu Ekonomii
Uniwersytet w Cork (University College Cork, UCC), Szkoła Biznesu (CUBS) Cork, Irlandia	20-24 kwietnia 2026 r.	dr hab. Tomasz Dorożyński, prof. UŁ – dyrektor Instytutu Ekonomii dr Piotr Gabrielczak – prodziekan ds. umiędzynarodowienia

Pierwsza wizyta odbyła się w dniach 17-21 listopada 2025 r. w Uniwersytecie Koç (Koç University, dalej KU). KU to niepubliczna uczelnia badawcza założona w 1993 r. w Stambule jako jeden z elementów, a także źródło kadr, dla grupy kapitałowej Koç Holding. Jest uznawana za jedną z najbardziej prestiżowych uczelni w Turcji. Uniwersytet kształci ponad 9000 studentów, prowadzi studia w języku angielskim i jest silnie zorientowany na badania naukowe oraz współpracę międzynarodową. Uczelnia zajmuje pierwsze miejsce w Turcji oraz miejsca 201-250 na świecie według rankingu Times Higher Education World University Rankings w ramach dyscypliny biznes. Cała uczelnia ma profil ekonomiczny i jako całość posiada tzw.

potrójną koronę prestiżowych akredytacji dla jednostek prowadzących kształcenie w obszarach biznesowych – mowa o akredytacjach: EQUIS, AACSB oraz AMBA.

Delegacja naszego Wydziału spotkała się z przedstawicielami Biura ds. Współpracy Międzynarodowej oraz Katedry Ekonomii, która uczestniczy w prowadzeniu zajęć na studiach licencjackich oraz magisterskich z ekonomii (Economics). Co ciekawe, KU posiada dualną strukturę – katedry odpowiadają za naukę, ale do celów dydaktycznych powołane są odrębne jednostki. Program licencjacki ekonomii dostarczany jest przez College of Administrative Sciences and Economics (tzw. CASE), zaś program magisterski realizowany jest przez Graduate School of Social Science and Humanities.

KU jest uczelnią bardzo zasobną finansowo, co pozwala jej na zatrudnianie najwyższej klasy specjalistów, w znacznym stopniu wykształconych na najlepszych zagranicznych uczelniach. Mają oni dużą zdolność pozyskiwania grantów badawczych, w tym tak prestiżowych jak ERC, jak również zaplecze finansowe samego Holdingu. Co więcej, uczelnia prywatna posiada znacząco wyższą elastyczność działania, modyfikacji treści programowych itp. w porównaniu do uczelni publicznej. KU nie może służyć dla polskiej uczelni publicznej jako źródło inspiracji do rozwiązań instytucjonalnych czy nawet infrastrukturalnych. Jednak warto przyjrzeć się konstrukcji programów Economics oraz ich zawartości.

Studia licencjackie trwają 8 semestrów i odbywają się wyłącznie w trybie stacjonarnym. Zawierają rdzeń typowy dla tego obszaru, tzn. kursy mikroekonomii, makroekonomii (oba podzielone na kursy wstępne i zaawansowane, co odpowiada zmianom wprowadzonym w siatce programu licencjackiego Economics na UŁ), statystyki, ekonometrii czy rachunkowości. Widoczny jest wyraźny ukłon w kierunku dominującego dziś podejścia ilościowego. W grupie przedmiotów obowiązkowych znajdują się jednak również przedmioty nietypowe, ale warte odnotowania. Pierwszym jest kurs pisania akademickiego (Basic academic writing). Może on sugerować, iż absolwenci KU są potencjalnie kierowani do kariery akademickiej już na poziomie studiów licencjackich. Może jednak również być związany ze sposobem zaliczania przedmiotów. Jeśli w KU wiele kursów zaliczanych jest poprzez napisanie eseju lub projektu zaliczeniowego, taki przedmiot staje się kluczowy już na początku toku studiów. Jeśli zaś w programie studiów dominują zaliczenia testowo-egzaminacyjne, podstawowe umiejętności pisarskie mogą być efektywnie wprowadzane dopiero podczas seminariów dyplomowych. Studenci KU mają ponadto do zaliczenia przedmiot o podstawowych umiejętnościach akademickich i życiowych (Basic academic and life skills),

który ma im dać aparat do poruszania się w świecie akademickim. Taki akademicki „onboarding” nie jest ideą obcą na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym UŁ, na którym wszyscy studenci mają w programach przedmiot Podstawy Komunikacji Społecznej, który pełni podobną funkcję. Istnienie analogicznego rozwiązania na KU utwierdza nas w słuszności powołania tego przedmiotu. Co jednak ciekawe, KU ma w programie jeszcze jeden kurs onboardingowy, tym razem skierowany już nie na ogólne umiejętności, ale wyraźnie na samą uczelnię, przedmiot ten to Wprowadzenie do KU (Introduction to Koç University).

Inną interesującą cechą programu licencjackiego z ekonomii na KU jest duża liczba zajęć fakultatywnych. Studenci w dużej mierze sami kształtują swoją sylwetkę absolwenta, co do jej detali. Jednakże zajęcia fakultatywne podzielone są na bloki, pozwalające utrzymać jednolity ogólny charakter tej sylwetki. Jest to ciekawe rozwiązanie i zgodne z wytycznymi funkcjonującymi w polskim systemie, np. wydawanymi przez Polską Komisję Akredytacyjną. Pierwszy blok zajęć fakultatywnych to przedmioty typowo ekonomiczne – KU oferuje swoim studentom katalog ponad 70 takich przedmiotów. Drugi blok, to zajęcia ogólnonaukowe, które pozwalają studentom ekonomii realizować pasje niezwiązane z ich podstawową dyscypliną, w szczególności poznawać podstawy nauk przyrodniczych. To rozwiązanie sprzyja rozwojowi zainteresowań interdyscyplinarnych. Trzecią grupą przedmiotów fakultatywnych są zajęcia w obszarze określonym jako kultura, społeczeństwo i szczęście, podczas których wspierane są miękkie kompetencje, a uwaga studentów nakierowana jest na aspekty kulturowe, co sprzyja ich dalszym karierom międzynarodowym. W istocie, według pozyskanych informacji, znaczna część absolwentów programu licencjackiego nie kontynuuje nauki na KU, ale jest przygotowana do aplikowania na inne, w tym najbardziej prestiżowe, uczelnie światowe.

Filozofia z poziomu licencjackiego jest kontynuowana na studiach magisterskich. Trwają one cztery semestry. Rozpoczynają się obowiązkowym trzytygodniowym letnim obozem matematycznym, kończącym się zaliczeniem z oceną. Pierwszy rok koncentruje się na rdzeniu przedmiotów matematycznych i ekonomicznych, takich jak: zaawansowane kursy matematyki, ekonometrii, mikro- oraz makroekonomii. Następnie studenci wybierają promotora swojej pracy magisterskiej, który jednocześnie staje się opiekunem ich indywidualnego planu studiów na drugim roku. Zatem ostatni rok w całości składa się z przedmiotów do wyboru uzgodnionych przez studenta ze swoim promotorem. Ponadto, każdy student pełni funkcję asystenta dydaktycznego dla co najmniej jednego kursu prowadzonego na KU, jak również może być włączany w prowadzone badania naukowe. Obrona pracy magisterskiej połączona jest z egzaminem końcowym przed komisją, w składzie której zawsze znajduje się jeden pracownik

uczelni innej niż KU. Utrzymywanie takich standardów wymagających wysokiego zaangażowania uczelni i jej pracowników, a jest możliwe dzięki temu, że studia magisterskie z ekonomii na KU są zdecydowanie studiami elitarnymi – grupy przyjmowane w danym roczniku raczej nie przekraczają 10 osób. W Polsce magister jest tytułem zawodowym i studia drugiego stopnia bardzo często traktowane są jako ostateczny element przygotowania do pracy poza uczelnią, podczas gdy w KU jest to już wyraźnie pierwszy etap przygotowania do kariery akademickiej.

Drugą wizytą studyjną był wyjazd w dniach 16-20 marca 2026 r. do Szkoły Zarządzania Uniwersytetu w Liège, tzw. HEC ULiège (dalej HEC). Podmiot ten powstał w 2005 r. z połączenia szkoły biznesowej Uniwersytetu w Liège (funkcjonującej pod zmieniającymi się nazwami od 1906 r.) z prywatną, założoną w 1898 r. przez związek przedsiębiorców w Liège wyższą szkołą handlową – po francusku Hautes Études Commerciales, co tłumaczy stosowany do dziś jako oficjalna nazwa szkoły skrót HEC. HEC jest dziś oficjalnie częścią Uniwersytetu w Liège, jednego z pięciu głównych uniwersytetów w Belgii, zatem szkołą publiczną. Dzięki swojej historii jest jednak bardzo mocno związana z belgijskim biznesem. Podobnie jak KU, tak i HEC, posiada międzynarodowe akredytacje – w tym wypadku EQUIS oraz AACSB.

Tutaj również delegacja UŁ miała okazję spotkać się z przedstawicielami administracji odpowiedzialnymi za współpracę międzynarodową, ale także za obsługę studentów. Ponadto rozmawiano z koordynatorami programów – licencjackiego Economics and Business Management, a także magisterskiego Economics.

Studia licencjackie na Uniwersytecie w Liège trwają 6 semestrów. Prowadzone są w języku francuskim, ale studenci uczą się też obowiązkowo języka angielskiego i drugiego języka obcego. Ponadto część przedmiotów realizowana jest w języku angielskim. Takie rozwiązanie wydaje się sugerować, że HEC w procesie rekrutacji jest nastawiona na studentów krajowych, co jednak nie dziwi z uwagi na pozycję Uniwersytetu w Liège w Belgii. Nie zmienia to faktu, że HEC posiada w swojej ofercie programy kształcenia w całości realizowane w języku angielskim – są one jednak bardziej związane, stosując polską nomenklaturę dyscyplin naukowych, z naukami o zarządzaniu i jakości niż z ekonomią i finansami. Program ekonomii HEC w swoim rdzeniu zawiera, oczywiście, podstawowe kursy mikro- oraz makroekonomii, jak również matematyki i ekonometrii, czym przypomina inne programy, choćby ten z Koç University. Ale w odróżnieniu od KU, w tym wypadku w podstawowej siatce zajęć znalazło się więcej przedmiotów o charakterze praktycznym, jak np. kursy z zakresu polityki gospodarczej,

czy analiz organizacji. Ten ostatni przedmiot pokazuje także, że w HEC ekonomia i zarządzanie mocno przeplatają się ze sobą i pozostają nierozłączne. Ciekawym rozwiązaniem w HEC jest udostępnienie dla studentów w ramach przedmiotów do wyboru grupy kursów wspierających uczenie się, określanych w HEC jako learning suport activities. Znajdują się w tej puli zarówno przedmioty nastawione na rozwój umiejętności samodzielnego przyswajania materiału, jak i kursy wyrównawcze, np. z obszaru matematyki. Widać zatem, że najlepsze uczelnie, które mogą pozwolić sobie na bardzo wyśrubowane wymogi rekrutacyjne, i tak dbają o wyrównywanie poziomu swoich studentów. W KU odbywało się to w ramach obowiązkowych obozów letnich przed rozpoczęciem studiów, zaś w HEC jest to wplecione w siatki w roboczej części roku akademickiego. Takie rozwiązanie wydaje się bardzo dobrą praktyką i jego wdrażanie w polskich uczelniach powinno być popularyzowane. Rosnące umiędzynarodowienie i przyciąganie na studia kandydatów z coraz to bardziej zróżnicowanymi doświadczeniami edukacyjnymi to okoliczności, w których ten element nabiera tylko na znaczeniu. Studia magisterskie z ekonomii na HEC trwają 4 semestry i, inaczej niż studia licencjackie, odbywają się w języku angielskim. W czasie wizyty uwaga taka nie padła wprost, ale można domyślać się, że to ten poziom studiów jest traktowany w HEC jako oferta dla kandydatów zagranicznych. Program ten ma całkowicie odmienną filozofię od magisterskiego programu ekonomii w Koç University. Turecka uczelnia wyraźnie czyniła ze studiów magisterskich pierwszy krok kariery akademickiej, podczas gdy w HEC są one nastawione na zdobycie wiedzy, kwalifikacji i umiejętności o charakterze praktycznym. Po pierwsze, o ile studia licencjackie nie łączyły się z obowiązkiem praktyk zawodowych, o tyle obowiązkowym elementem studiów magisterskich są co najmniej dziesięcioletniowe praktyki, które mogą być zrealizowane również poza Belgią, co także stanowi przesłankę, iż studia te przeznaczone są dla kandydatów zagranicznych. Po drugie, związek z praktyką widać w procesie dyplomowania. Student ma możliwość napisania badawczej pracy magisterskiej, ale może też podjąć jakiś praktyczny problem, z którym zetknął się podczas praktyk. Co więcej, zrezygnowano z klasycznego egzaminu końcowego – zakłada się, że uzyskanie absolutorium jest jednoznaczne z opanowaniem zakładanych efektów uczenia się. Warto przy tym zauważyć, że w toku studiów wiele przedmiotów zaliczanych jest w oparciu o projekty (często zespołowe) lub dokonane analizy przypadków (case studies) – HEC co do zasady nie preferuje klasycznych egzaminów w swoim programie magisterskim.

Trzecim miejscem, do którego udali się przedstawiciele Wydziału, był Uniwersytet w Cork, dokładniej zaś jego szkoła biznesowa (Cork University Business School, dalej CUBS). Wizyta

odbyła się w dniach 20-24 kwietnia 2026 r. Jej pierwszym elementem, jak również nowością w stosunku do poprzednich wyjazdów, była rozmowa z dziekanem. Rozmowa ta skupiała się wokół problematyki akredytacji międzynarodowych. W czasie trwania projektu SUMMER ECLIPSE Wydział zdecydował o przystąpieniu do EFMD i podjęciu starań o uzyskanie akredytacji EQUIS. CUBS, podobnie jak Koç University, jest posiadaczem kompletnej tzw. potrójnej korony akredytacji, czyli: EQUIS, AACSB oraz AMBA. Należy zresztą nadmienić, że odbyte konsultacje doprowadziły również do tego, że zarówno CUBS, jak i HEC wystawiły Wydziałowi rekomendacje potrzebne do przyjęcia do EFMD, czyli fundacji odpowiedzialnej za akredytację EQUIS. W pewnym sensie fakt ten można uznać za pośredni efekt projektu oraz dowód, że wyjazdy konsultacyjne mogą przynosić nie tylko efekty w postaci transferu wiedzy i doświadczeń, ale także natychmiastowe wymierne efekty przydatne w innych obszarach funkcjonowania uczelni. W dalszej kolejności spotkano się z kierownictwem Katedry Ekonomii oraz osobami odpowiedzialnymi za kierunki ekonomiczne prowadzone w CUBS. Warto zauważyć, że szkoła ta nie kształci na kierunku o nazwie po prostu Economics. Każdy kierunek jest dookreślony, zawężony tematycznie. Ostatecznie przedstawiciele Wydziału rozmawiali z pracownikami CUBS odpowiedzialnymi za studia magisterskie w zakresie Business Economics, jak również studia licencjackie na kierunkach Financial Economics, Sustainable International Business, Business Analytics, czy Applied Economics. Wiele z tych kierunków posiada wspólny rdzeń i zawężone pole zainteresowań szczegółowych, co w pewnym sensie odpowiada specjalnościom na kierunku Economics na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym UŁ. Kierunki merytorycznie w większości wpisują się główny nurt dzisiejszej ekonomii. Studenci najczęściej wybierają studia o charakterze ilościowym lub praktycznym – największą popularnością wśród kierunków licencjackich cieszą się zatem Business Analytics oraz Sustainable International Business. Co ciekawe, przedstawiciele CUBS zgodnie potwierdzają, że wiele kierunków z ich oferty odżyło w wyniku zmiany nazwy, w szczególności jej skrócenia i dodania bardziej rozpoznawalnych czy wręcz modnych słów. Jako przykłady podają tu program Financial Economics, który dawniej funkcjonował jako Finance, Banking and Risk Management, a także program Applied Economics, który początkowo nazywany był Transformational Learning, przez co nawet nie do końca rozpoznawany był jako kierunek o charakterze ekonomicznym. Ten ostatni kierunek jest zresztą bardzo charakterystyczny i wart wzmianki, ponieważ pokazuje, że w ofercie studiów jest miejsce na programy niszowe, zdecydowanie odstające od głównego nurtu współczesnej ekonomii. Kierunek ten bowiem ma za zadanie kształtować absolwentów o dużej elastyczności

i zdolności dostosowania się do rynku. Skupia się on na tzw. imperializmie ekonomicznym, czyli na przykładach stosowania ekonomicznego rachunku i aparatu narzędziowego do podejmowania decyzji w obszarach nie do końca ekonomicznych. Żartobliwie bywa określany przez wykładowców jako „business of life”, a jednym z jego filarów jest trwający przez cały tok studiów kurs Personal Development. Choć kierunek ten jest niezwykle specyficzny i wydawałoby się, że może przyciągać tylko wąską grupę kandydatów, i tak corocznie przyjmuje on 25-50 nowych studentów. O ile zatem pozostawanie w głównym nurcie daje efekty masowe, o tyle utrzymywanie kierunków specyficznych i niszowych także ma uzasadnienie odzwierciedlone w stabilnych wynikach rekrutacji, zwłaszcza jeśli te kierunki niszowe zdobędą już ugruntowaną pozycję i będą stanowiły o specyfice danej jednostki jako coś rozpoznawalnego, choćby lokalnie.

Profil kształcenia w CUBS jest zdominowany przez kształcenie praktyczne. Odzwierciedla się to w dwóch najważniejszych obszarach. Pierwszym z nich są praktyki zawodowe – choć w irlandzkim systemie kształcenia nie są one obowiązkowe, inaczej niż w Polsce, to jednak CUBS wprowadza ofertę praktyk dla swoich studentów, jednocześnie pozwalając im w ramach pracy dyplomowej przygotować dodatkowy (poza standardowym dziennikiem praktyk) raport z praktyk, w którym opisują oni wybrane rzeczywiste zagadnienie czy problem gospodarczy, z jakim zetknęli się podczas pracy. Raport taki może być krótszy niż standardowa rozprawa dyplomowa i jest weryfikowany przez opiekuna praktyk, który w istocie występuje jako promotor pracy dyplomowej. Rozwiązanie to dostępne jest zarówno na kierunkach licencjackich, jak i na większości kierunków magisterskich (z wyjątkiem tzw. badawczych kierunków magisterskich¹). Według rozmówców z CUBS, rozwiązanie to wybierane jest przez zdecydowaną większość studentów. Po drugie, CUBS zatrudnia do prowadzenia zajęć osoby spoza uczelni, praktyków życia gospodarczego, z którymi podpisywane są kontrakty na prowadzenie zajęć. Taki wykładowca ma status „adjunct staff”, co wiąże się z pewnym osobistym prestiżem, ale nie wynagrodzeniem. CUBS posiada tak mocne związki z regionalnym rynkiem, głównie poprzez swoich absolwentów, że pozyskiwanie wykładowców-praktyków nie wymaga zapewniania im wynagrodzenia. Pokazuje to jak ważne jest śledzenie karier i utrzymywanie kontaktów ze swoimi absolwentami. Jak wspomniano wcześniej, praktyki zawodowe nie są obowiązkowe. Jednak na wielu kierunkach CUBS, jeśli

¹ Są to kierunki sponsorowane przez zewnętrzne granty, w ramach których studenci mają indywidualny tok studiów i przygotowani są do pracy badawczej, często na potrzeby CUBS. W tym wypadku proces dyplomowania opiera się najczęściej o cykl artykułów lub niepublikowanych esejów badawczych.

student nie chce stawiać na walory praktyczne, alternatywną ścieżką jest umiędzynarodowienie. Oznacza to, że zamiast praktyk zawodowych student może odbyć wyjazd w ramach programu Erasmus plus. Oczywiście, dostęp do wyjazdów nie jest zamknięty dla osób, które odbyły praktyki, ale taka konstrukcja wymusza na studentach przyjęcie jednego z priorytetów dla CUBS – charakteru praktycznego lub poszerzania swoich horyzontów poprzez internacjonalizację, która jest zresztą bardzo ważna dla całego Uniwersytetu w Cork, nie tylko dla CUBS. Przejawia się to w ich dążeniu do pozyskania studentów zagranicznych. Podejmują oni szereg działań, częściowo realizowanych na poziomie szkół (wydziałów), a częściowo na poziomie centralnym. Niektóre z nich mogłyby być wprowadzane na gruncie polskim jako bardzo dobre praktyki, także wspierane w ramach grantów NAWA. Po pierwsze, UCC (czyli uniwersytet jako całość, z poziomu centralnego) skupia się na dwóch dużych rynkach, będących nielokalnymi źródłami kandydatów – mowa o Chinach i Indiach. W celu rozwijania współpracy z Chinami, uczelnia utrzymuje swoje stałe przedstawicielstwo w Pekinie, dzięki czemu ma ułatwiony kontakt zarówno z tamtejszymi uniwersytetami, jak i chińskim ministerstwem edukacji, które oferuje liczne granty na współpracę zagraniczną dla uczelni z państwa środka. Po drugie, również uczelnia posiada komórkę (wraz z przypisanymi do niej pracownikami), odpowiedzialną za udział w międzynarodowych targach edukacyjnych, w szczególności w Indiach, gdzie targów takich odbywa się dużo i stanowią one ważny kanał promocji i dystrybucji oferty. Te dwa działania są względnie kosztowne i dla polskich uczelni mogłyby być trudne do wdrożenia – to właśnie ten obszar, w którym wsparcie NAWA mogłoby okazać się kluczowe. Warto dodać, że wsparcie NAWA nie miałoby być tylko finansowe, ponieważ poniesienie takiego kosztu było w niektórych wcześniejszych edycjach programu Spinaker kosztem kwalifikowanym. Podczas poprzedniego projektu NAWA Spinaker realizowanego na Wydziale, nasza delegacja odbyła wizytę na targach edukacyjnych w Dubaju. Targi te okazały się być jednak znacznie mniejsze niż wynikało z materiałów promocyjnych. Dla poszczególnych uczelni rozpoznawanie rynku międzynarodowych targów edukacyjnych jest pewnym wyzwaniem i pozostawienie tego beneficjentom będzie rodziło każdorazowo dodatkowe koszty transakcyjne. Gdyby zajęła się tym NAWA, tworząc np. listę rekomendowanych cyklicznych imprez edukacyjnych z ich krótkimi charakterystykami, byłoby to ogromnym wsparciem dla jednostek szkolnictwa wyższego, a także pozwoliłoby systematyzować ekspansję zagraniczną i w pewnym sensie kreować międzynarodową politykę edukacyjną polskiego sektora edukacyjnego.

Na koniec, jako dobrą praktykę wydziałową, należy wymienić organizowane corocznie przez CUBS dni otwarte online. Ponieważ wydarzenie nie wymaga fizycznej podróży, jest dostępne dla kandydatów z różnych państw, także takich, którzy jeszcze nie zdecydowali, gdzie chcą studiować, wobec czego wstrzymują się od ponoszenia kosztów podróży.

Na koniec trzeba wskazać istotne charakterystyki strategii budowania oferty studiów w CUBS. Po pierwsze, jako jedyni nie stają oni przed koniecznością przygotowania oferty przeznaczonej dla studentów międzynarodowych w języku innym niż krajowy w tym sensie, że język angielski jest ich jedynym językiem wykładowym. Po drugie, ich odpowiedź na ogólnoeuropejskie trendy demograficzno-rynkowe jest zupełnie inna i fundamentalnie wpłynęła na postrzeganie problemu na naszym Wydziale. Zmiany demograficzne powodują, że jest coraz mniej ludzi młodych, zatem nie tylko studentów, ale także młodych pracowników na rynku pracy. Firmy konkurują o absolwentów, między innymi obniżając wymagania co do wykształcenia, co powoduje, że uczelnie znacznie silniej odczuwają spadki wyników rekrutacyjnych na studiach magisterskich niż licencjackich. Odpowiedzią naszego Wydziału na te zmiany demograficzne jest poszukiwanie studentów zagranicznych, szczególnie na studia drugiego stopnia. Pobudzanie rekrutacji na program magisterski Economics było zresztą fundamentalną motywacją dla projektu SUMMER ECLIPSE. Tymczasem CUBS nie walczy z prądem, ale raczej z nim płynie. Ich programy magisterskie są nieliczne zarówno w sensie liczby programów, jak i liczby miejsc na tychże. Świadomie podjęli decyzję o rozbudowywaniu oferty na poziomie licencjackim, aby wykorzystać echo zmian demograficznych na światowym rynku pracy. Ta całkiem inna strategia działania może stanowić inspirację dla działań uniwersytetów w Polsce.

Kluczowe spostrzeżenia i rekomendacje

Ważne z punktu widzenia uczelni

- Uczelnie, z którymi konsultowano programy kształcenia (KU, HEC, CUBS) różnią się co do szczegółów i zawartości programów, ale we wszystkich trzech przypadkach przewijają się akcenty rozłożone na te same elementy: kontakty z praktyką życia gospodarczego, rozwijanie umiejętności analitycznych, a także umiędzynarodowienie studiowania.

- Poziom specyfiki programów jest różny – niektóre uczelnie, jak np. HEC czy CUBS, mają wiele programów o doprecyzowanych siatkach przedmiotów. Jest to rozwiązanie charakterystyczne dla Europy kontynentalnej. Na uwagę zasługuje jednak stosowany w KU model bliższy filozofii anglosaskiej. W tym modelu rdzeń merytoryczny składa się z niewielkiej liczby fundamentalnych kursów nastawionych na najważniejszą wiedzę z obszaru ekonomii (w szczególności kurs mikro- i makroekonomii), jak również kluczowy aparat narzędziowy (kursy matematyki, statystyki, ekonometrii). Pozostałą część toku studiów jest zdominowana przez przedmioty fakultatywne. Zapewnia to z jednej strony realizację fundamentalnych kierunkowych efektów uczenia, z drugiej zaś pozwala na osiągnięcie zindywidualizowanej sylwetki absolwenta. Takie elastyczne rozwiązanie zwiększa atrakcyjność studiów dla młodych ludzi.
- Jeśli chodzi o przedmioty fakultatywne, na uwagę zasługują dwa rozwiązania podpatrzone u partnerów. Pierwszym jest wprowadzanie, poza zajęciami z obszaru podstawowej dyscypliny, także pasma zajęć z obszaru innych dyscyplin naukowych, co służy rozwojowi personalnemu studentów i buduje potencjał do wspierania badań interdyscyplinarnych. Po drugie, wprowadzenia pasma zajęć wspierających kompetencje potrzebne w życiu akademickim, uczeniu się, planowaniu i budowaniu swojej kariery, czy też szeroko pojmowanym podejmowaniu wyborów w życiu. Zajęcia fakultatywne nie tylko bowiem mogą służyć do uelastyczniania sylwetki absolwenta w ramach ekonomii czy innej wiodącej dyscypliny, ale także stanowią najlepszą możliwość wspierania rozwoju osobistego poza tą dyscypliną bez zakłócania logiki podstawowego toku studiów.
- We wszystkich odwiedzanych uczelniach widać wyraźny zwrot w kierunku krótszych i bardziej praktycznych, często projektowych form dyplomowania. Takie możliwości są dostępne w polskim systemie, jednak stosunkowo rzadko wykorzystywane, ponieważ w tym względzie polskie uczelnie często są raczej konserwatywne. Warto rozważyć zmianę tego podejścia przy tworzeniu nowych programów, szczególnie tych nastawionych na kandydatów zagranicznych.
- Na uwagę zasługuje strategia odpowiedzi CUBS na nieprzychylnie uczelniom uwarunkowania demograficzno-rynkowe w Europie. Uwarunkowania te obniżają zainteresowanie studiami, w szczególności drugiego stopnia. CUBS nie

stara się jednak przeciwdziałać poprzez zwiększanie atrakcyjności czy dostępności oferty studiów magisterskich, ale raczej wykorzystuje część tych procesów i stawia na promowanie oferty studiów licencjackich, świadomie podnosząc niszowość, czy wręcz elitarność studiów magisterskich. Efekt ten jest wspierany również przez to, że studia magisterskie są widocznie mocniej zorientowane na badania naukowe niż studia licencjackie, które są jednoznacznie zwrócone w stronę praktyki gospodarczej.

Sugestie dla NAWA

- Jednym z czynników sukcesu CUBS jest aktywna promocja na kluczowych rynkach zagranicznych. Dla wielu polskich uczelni, zwłaszcza publicznych, regularny udział w edukacyjnych targach lub utrzymywanie przedstawicielstwa zagranicznego jest nieosiągalne. Co więcej, z uwagi na bariery informacyjne trudno niekiedy wyselekcjonować odpowiednie targi, uczestnictwo w których może mieć realny wpływ na rekrutację. Wydaje się, że NAWA jest agencją niemal idealną do pośredniczenia w organizacji takich wyjazdów – swoistych misji edukacyjnych, jak również miejscem, gdzie mogłaby być dostępna oficjalna baza targów edukacyjnych organizowanych na świecie. Działania tego typu powinny być szerzej dostępne i promowane wśród uczelni.

Wnioski organizacyjne z przygotowania i przeprowadzenia szkoły letniej

Równie ważnym, jak merytoryczne przygotowanie, elementem szkoły letniej jest etap realizacji. Szkoły letnie na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym są organizowane od 25 lat i stały się ważnym elementem tożsamości tego miejsca. Ich najważniejszym celem zawsze było umożliwienie zaprezentowania oferty kształcenia UŁ studentom spoza Polski oraz integracja między młodymi ludźmi pochodzącymi z różnych krajów. Przez udział w szkole letniej zarówno rodzimych studentów, jak i studentów z różnych kontynentów, w tym także reprezentujących odmienne od zachodniego kręgi kulturowe, staraliśmy się zawsze pokazywać, że wielokulturowość to zaleta i szansa na lepsze zrozumienie siebie i innych, ale także, że nie jest to bariera uniemożliwiająca realizowanie wspólnych przedsięwzięć. Przeciwnie, jest to okazja do nawiązania współpracy i zyskania szerokiej perspektywy tego, jak wygląda współczesny świat. Dzięki temu możliwa była wymiana doświadczeń między uczestnikami, ale też pomiędzy pracownikami różnych uczelni z całego świata. Każda kolejna szkoła letnia, choć zmodyfikowana, dawała nam możliwość wzmacniania umiędzynarodowienia, ale też wskazywała nam kwestie organizacyjne, jakie warto zmodyfikować organizując takie przedsięwzięcie dla młodych ludzi w kolejnych latach.

Procedura rejestracyjna

Najważniejszym wnioskiem, jaki wypływa z naszych wieloletnich doświadczeń jest to, że im bardziej prosta jest procedura rejestracji oraz rozliczenia pobytu młodych ludzi, tym lepiej, a jednak wciąż w tym zakresie jest jeszcze bardzo dużo do zrobienia.

Przeanalizowaliśmy takie kluczowe elementy jak:

- formularz rekrutacyjny,
- regulamin rekrutacji oraz regulamin organizacyjny szkoły letniej, w tym klauzule informacyjne (ich liczba i sposób potwierdzania),
- kontakt e-mailowy z osobami zakwalifikowanymi,
- formularz rejestracyjny uczestników,
- umowa kosztowa z uczestnikiem potrzebna do rozliczenia stypendiów i ryczałtów na koszty podróży i pobytu,

- formularz danych potrzebnych do wystawienia certyfikatów mikropoświadczeń.

Pierwszym kontaktem z potencjalnym uczestnikiem szkoły letniej jest ogłoszenie zawierające najważniejsze ramowe informacje dotyczące szkoły letniej, takie jak: tematyka, termin, okres trwania, miejsce oraz warunków udziału wraz z podaniem sposobu rejestracji. Informacja ta jest umieszczana na stronie internetowej Wydziału, ale jest też rozsyłana do uczelni zagranicznych, w tym do jednostek partnerskich i uczelni, z którymi Wydział współpracuje np. w ramach realizacji projektów badawczych i edukacyjnych. Ten pierwszy kontakt jest bardzo ważny, ponieważ często to właśnie przedstawiciele danej jednostki wiedzą, jakimi kanałami przekazać informację o organizowanej przez nas szkole letniej, ale była ona zauważona przez młodych ludzi, a dodatkowo nierzadko mówiąc o naszym ogłoszeniu swoim studentom zwiększają ich zainteresowanie udziałem. Dlatego aktywnie staramy się zbierać kontakty nie tylko do przedstawicieli władz i pracowników naukowych zagranicznych jednostek, ale też do jednostek organizacyjnych zajmujących się rekrutacją i rozliczaniem wyjazdów mobilnościowych studentów (np. w ramach umów bilateralnych między uczelniami, czy w ramach programu Erasmus+). O ile dana edycja szkoły letniej nam na to pozwala staramy się zapraszać do udziału szkole letniej takie osoby jako opiekunów grupy przyjeżdżających z danej jednostki studentów, co daje nam również możliwość wymiany doświadczeń w organizowaniu i przeprowadzaniu szkół letnich, ale także ułatwia nam promocję przyszłych. Doświadczenie pokazuje, że warto to robić.

Jednym z najważniejszych elementów ogłoszenia jest Formularz rekrutacyjny. W pierwszych edycjach szkół letnich zgłoszenia osób zainteresowanych udziałem w szkole letniej były przesyłane e-mailowo za pośrednictwem jednostki (przedstawiciel jednostki przysyłał listę osób oraz niezbędne informacje do organizatora). Rozwiązanie to pozwalało na większą kontrolę tego, kto się zgłaszał, ale zabierało to stosunkowo dużo czasu i angażowało udział sporej liczby osób, które przekazywały i potwierdzały informacje. Obecnie dzięki możliwościom, jakie daje *usługa Office 365 Education* formularze rekrutacyjne powstają w aplikacji Microsoft Forms i są wypełniane samodzielnie przez kandydatów. Ma to swoje zalety i wady. Zaletą jest to, że wypełnienie i przysyłanie zgłoszenia nie wymaga pośredników, wpisanie potrzebnych danych jest proste i szybkie, ale pola do uzupełnienia, muszą być dobrze nazwane, ponieważ okazuje się, że studenci z różnych krajów nie zawsze rozumieją te same określenia tak samo, jak organizator. Do tego wątku wrócimy jeszcze później przy omawianiu Formularza rejestracyjnego. Dodatkowo w związku z wejściem w życie Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony

osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz do uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych), konieczne jest także dokładne przemyślenie zakresu danych osobowych, jakie są potrzebne na etapie zgłaszania się do udziału w szkole letniej. Zakres tych danych powinien być ograniczony do niezbędnie potrzebnych. W przypadku UŁ kwestia ta jest konsultowana z uniwersyteckim Inspektorem Ochrony Danych (osobowych) i w kontakcie z nim tworzona jest klauzula informacyjna, która jest umieszczana w formularzu zgłoszeniowym do zaakceptowania przez uczestników. Jedną z informacji, jakie są wymagane w formularzu zgłoszeniowym jest adres e-mail do kontaktu, ponieważ informacja o zakwalifikowaniu się do udziału w szkole letniej jest przesyłana jedynie na adres e-mail.

We wcześniejszych edycjach przesyłaliśmy do osoby kontaktowej z danej jednostki informację o osobach zakwalifikowanych do udziału w szkole letniej, aby ona pomogła wypełnić uczestnikowi dokumenty rejestracyjne, co miało tę zaletę, że formularze te zawierały mniej błędów i były zweryfikowane przez uczelnię macierzystą studenta. Wymaga to jednak zaangażowania dodatkowych osób do obsługi procesu i okazuje się trudne, jeśli w budżecie szkoły letniej nie ma środków na choćby symboliczne wynagrodzenia dla takiego koordynatora zewnętrznego. Rozwiązaniem tego problemu było w przeszłości umożliwienie pokrycie kosztów przyjazdu i pobytu na szkole letniej takiej osoby jako opiekuna, reprezentanta jednostki zagranicznej. Z uwagi jednak na to, że Wydział od wielu lat nie ma już wystarczających własnych środków na organizację szkół letnich i pozyskuje je ze źródeł zewnętrznych, to wpisanie do budżetu tego rodzaju kosztów (pozycja koszty przyjazdu i pobytu reprezentanta uczelni zagranicznej lub wynagrodzenie koordynatora w zagranicznej jednostce) jest niemożliwe. Koszt taki jest niekwalifikowany w projekcie. Z naszej perspektywy jest to pewne utrudnienie. W efekcie młodzi ludzie samodzielnie wypełniają formularze, nierzadko z błędami. Dodatkowym problemem jest to, że choć młode osoby zgłaszające się do udziału w szkole letniej powinny spodziewać się odpowiedzi o zakwalifikowaniu do udziału lub o nieprzyjęciu na adres e-mail, to zdarza się, że potwierdzenie swojego udziału jest przesyłane do organizatora z dużym opóźnieniem lub nie dostajemy żadnej odpowiedzi. W tej sytuacji nie mamy osoby, do której moglibyśmy na uczelni napisać z pytaniem o to, czy dany student odczytał wiadomość i czy weźmie udział, czy też rezygnuje. Taki dodatkowy poziom komunikacji bardzo przyspieszyłby możliwość zamknięcia ostatecznej listy uczestników. Nasze doświadczenia pokazują, że osoby zgłaszające się przy udziale pracownika własnej jednostki o wiele rzadziej rezygnują z udziału w szkole letniej w ostatnim momencie, a jeśli

pojawi się taka sytuacja, że dana osoba nie może przelecieć do Polski, wówczas przedstawiciel uczelni zagranicznej stara się w jej miejsce zgłosić innego kandydata, jeśli jest zbyt późno, aby zakwalifikować kolejną osobę z listy rezerwowej lub na liście tej nie ma już kolejnych oczekujących osób. W ten sposób łatwiej jest zadbać o to, aby udział w szkole letniej wzięła udział optymalna liczba uczestników.

Po potwierdzeniu przez osobę zainteresowaną zakwalifikowaną do udziału w szkole letniej swego uczestnictwa dostawała ona link do formularza rejestracyjnego. W poprzednich edycjach dokument ten wypełniany był przez uczestnika na komputerze, następnie drukowany, podpisywany i odsyłany do nas jako skan, ale od jakiegoś czasu informacje te są przesyłane za pośrednictwem systemów informatycznych. Tutaj również zwykle stosujemy aplikację Microsoft Forms, chyba że, tak jak w bieżącej edycji szkoły letniej, grantodawca wymaga rejestracji w innym systemie. W przypadku SUMMER ECLIPSE właściwa rejestracja uczestników odbywała się za pośrednictwem systemu NAWA. Udostępnienie formularza rejestracyjnego bezpośrednio przez grantodawcę zdejmowało z nas konieczność przygotowania formularza i klauzul informacyjnych oraz nie generowało konieczności przysyłania danych między uczelnią a NAWA. Pozwoliło to także na rezygnację z papierowego gromadzenia podpisanych formularzy. Stworzenie takiej możliwości rejestracji uczestników oceniamy bardzo pozytywnie. Sam jednak formularz, jaki otrzymali uczestnicy, okazał się dla nich nie do końca jasny. Zakwalifikowani uczestnicy otrzymali link do formularza oraz instrukcję jego wypełnienia w języku angielskim, mimo tego duża grupa studentów zgłaszała problemy na różnych etapach korzystania z systemu – od problemów z zalogowaniem się w systemie, po problemy z zakończeniem rejestracji. Jako, że nie znamy tego systemu rejestracji (my również mieliśmy jedynie podane ogólne założenia jego funkcjonowania, a nie było również nigdzie podanego kontaktu do wsparcia informatycznego zajmującego się obsługą tego narzędzia) to byliśmy zmuszeni zgadywać, w jaki sposób obejść problemy związane z jego obsługą. Tuż przed samą szkołą letnią, gdy e-mali z prośbami o pomoc było szczególnie dużo, musieliśmy zaangażować dodatkową osobę, która kontaktowała się e-mailowo i telefonicznie z osobami, które miały problem z rejestracją, aby przed ich przyjazdem do Polski ich zgłoszenia w systemie zostały zakończone. Konieczność zaangażowania pracownika administracyjnego już na tym etapie realizacji szkoły letniej wskazuje na to, że przydatne byłoby, gdyby grantodawca rozważył dodanie do katalogu kosztów kwalifikowanych pozycji na wynagrodzenie za pracę takiej osoby wspierającej uczestników. Dodatkowym problemem był brak podglądu wypełnionych przez studentów formularzy. Mimo czytelnej instrukcji, część

osób zgłaszała, że nie jest w stanie pobrać wypełnionego formularza lub przesyłała do nas tylko draft (czyli niezłożony do końca formularz) twierdząc, że nie może wygenerować z systemu niczego innego. Nie mając wsparcia IT w zakresie systemu NAWA, nie mogliśmy części takich osób wytłumaczyć, jak powinni to zrobić, więc przesyłali do nas swoje formularze zgłoszeniowe dopiero, gdy byli w Polsce, pierwszego dnia pobytu, gdy pracownik administracyjny Wydziału pomógł im pobrać je z systemu. To pokazuje, że nie dla każdego zagranicznego studenta system ten jest dość intuicyjny, aby zarejestrować się w nim samodzielnie. Na etapie weryfikacji przekazanych formularzy niemal każdy z nich wymagał wprowadzenia korekt, ponieważ zagraniczni studenci rozumieli niektóre z pól, które mieli zaznaczyć (poprzez wybranie odpowiedzi z rozwijającego się katalogu) lub uzupełnić inaczej niż zakładała to intencja organizatora oraz grantodawcy.

Jednym z powtarzających się błędów w formularzu rejestracyjnym wypełnianym przez uczestników było błędne wpisanie tego, w jakiej jednostce realizowana będzie szkoła letnia. Jest to spowodowane tym, że Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny UŁ zupełnie przypadkowo znajduje się na tej samej ulicy, co inna uczelnia o podobnej nazwie (chodzi o uczelnię prywatną o nazwie Akademia Humanistyczno-Ekonomiczna, AHE). Młodzi ludzie na etapie wypełniania formularza, bez wsparcia ze strony pracownika uczelni, często szukali nazwy jednostki wpisując po prostu w wyszukiwarkę internetową nazwę miasta i ulicy, w ten sposób pokazywała im się nazwa innej polskiej uczelni, która dla osób spoza Polski brzmi bardzo podobnie do nazwy naszego Wydziału. Uczestnicy zostali poproszeni o skorygowanie nazwy jednostki, ale wygenerowanie skorygowanego formularza okazało się dla niektórych osób sporym wyzwaniem. Zgłaszano do nas problemy techniczne, które bez wsparcia działu IT znającego system NAWA, nie zawsze potrafiliśmy rozwiązać, dlatego wydaje nam się istotne, aby możliwe było przekazanie organizatorom możliwości konsultowania się z pracownikami znającymi system NAWA od strony technicznej, aby móc konsultować pojawiające się trudności zgłaszane przez studentów.

Kolejnym miejscem, w którym pojawiły się rozbieżności były pola dotyczące pochodzenia i miejsca zamieszkania uczestnika. Formularz powinien zostać zmodyfikowany w tym zakresie, ponieważ obecnie wpisywane dane nie do końca oddają rzeczywisty obraz statystyk dotyczących uczestników, o czym mogliśmy się przekonać na etapie weryfikowania danych osobowych do umów kosztowych z uczestnikami. W umowach tych ze względu na konieczność wypłacania środków w kasie banku trzeba było potwierdzić to, jakim numerem identyfikacyjnym (paszport czy dowód osobisty czy inny dokument) i jakim adresem posługują

się dane osoby. Tutaj najmocniej widać było rozbieżność pomiędzy danymi wpisanymi do formularza rejestracyjnego, a rzeczywistością.

W formularzu rejestracyjnym uczestnik miał do wyboru 3 możliwości:

- obywatelstwo polskie,
- obywatelstwo niepolskie – mieszkaniec kraju z UE,
- obywatelstwo niepolskie – mieszkaniec kraju spoza UE/ osoba bez obywatelstwa.

Natomiast w części dotyczącej danych kontaktowych do uzupełnienia były następujące pola:

- kraj
- miasto lub miejscowość
- kod pocztowy

Ponadto każdy uczestnik miał wpisać swój numer PESEL lub numer paszportu.

Żadna z tych pozycji nie zawierała wyjaśnienia, o jakie dokładnie dane chodzi, więc różni uczestnicy wpisywali bardzo różne informacje. Na etapie weryfikowania danych do umów kosztowych oraz w bieżących rozmowach z uczestnikami okazywało się, że wpisane dane nie mają potwierdzenia w dokumentach, którymi posługują się uczestnicy i nie zawsze wynika to z błędów w uzupełnianiu pól formularza. Po prostu w części przypadków rozbieżności wynikają z tego, że te same kategorie informacji można rozumieć w różny sposób, np. adres zamieszkania może oznaczać zarówno adres zameldowania w kraju pochodzenia, jak i adres zamieszkania tymczasowy lub adres rezydencji (np. w przypadku uchodźcy lub imigranta), lub adres miejsca, w którym obecnie mieszka student, jeśli nie uczy się w kraju pochodzenia. W związku z tym dobrze byłoby, aby pola do uzupełnienia posiadały również krótkie wyjaśnienie odnośnie tego, jakie dane powinny być wpisane (w przypadku adresu to, o jaki adres chodzi – czy ma to być adres z dokumentu tożsamości czy adres zamieszkania, w tym adres tymczasowy).

Kolejne miejsce w formularzu, które dobrze byłoby zmodyfikować dotyczy dokumentu identyfikacyjnego. Obecnie można wpisać jedynie albo PESEL albo numer paszportu, tymczasem większość uczestników, którzy przyjechali na tę edycję szkoły letniej to obywatele Unii Europejskiej, którzy do Polski wjeżdżają posługując się nie paszportem, a dowodem osobistym używanym w kraju pochodzenia lub kraju rezydencji. Wobec tego część z tych osób wpisała do formularza numer dowodu osobistego jako numer paszportu. Dobrze byłoby

poszerzyć tę sekcję o możliwość wprowadzenia alternatywnego numeru – albo numeru paszportu albo numeru dowodu osobistego (w przypadku obywateli Unii Europejskiej). Najwyraźniej rozbieżności te widać porównując dane wpisane do umów kosztowych z danymi wpisanymi do systemu NAWA. W przypadku niektórych uczestników w umowie, która była podstawą przygotowania zlecenia bankowego wypłaty stypendium i ryczałtów, są inne dane identyfikacyjne niż te wpisane do systemu, mimo, że wciąż chodzi o te same osoby. Te rozbieżności między danymi z formularza a danymi z dokumentów tożsamości, którymi posługują się uczestnicy, spowodowały konieczność poprawienia umów przed wypłaceniem środków uczestnikom, a sam proces weryfikowania danych ponownie wymagał zaangażowania dodatkowego pracownika administracyjnego do sprawdzania danych i poprawienia ich na umowach.

Specyficzne sytuacje, z którymi spotkaliśmy się w trakcie weryfikowania danych dotyczących pochodzenia i adresów były następujące:

- w projekcie pojawiły się takie osoby, które zaznaczyły, że są obywatelami kraju spoza Unii Europejskiej, ale ich adres jest z Europy (najczęściej są to Czechy lub Niemcy);
- pewna grupa uczestników ma podwójne obywatelstwo (czego nie można było zaznaczyć w formularzu, więc nie byli pewni co wpisać w polu Obywatelstwo, musieli zdecydować się na jedną z opcji), były też osoby, które miały obywatelstwo jednego kraju, ale status rezydenta w innym kraju;
- część osób ma adres zamieszkania w innym kraju, niż ten, z którego przyjeżdżali na szkołę letnią do Polski (w związku z tym niektórzy wpisywali adres tymczasowy zgodny ze swoją afiliacją, a nie z adresem zamieszkania, który był na dokumencie tożsamości, a inni przeciwnie wpisywali adres z dokumentu tożsamości, choć na co dzień mieszkają w innym miejscu).

A zatem przygotowując statystyki uczestników zauważyliśmy, że wyglądają one odmiennie zależnie od tego, który rodzaj informacji był brany pod uwagę. Szczegóły zostały przedstawione w zestawieniu tabelarycznym.

Liczba uczestników w podziale na kraj pochodzenia, afiliację i kraj zamieszkania

Kraj	Obywatelstwo	Afiliacja	Adres zamieszkania
Rumunia	8	8	7
Hiszpania	4	4	4
Polska	4	4	4
Portugalia	4	4	4
Turcja	4	3	2
Bułgaria	3	3	3
Czechy	3	7	5
Niemcy	3	11	12
Azerbejdżan	2	0	2
Pakistan	2	0	0
Grecja	1	1	1
Indie	1	0	0
Iran	1	0	0
Korea Południowa	1	0	0
Macedonia Płn.	1	1	1
Myanmar (Birma)	1	0	0
Nepal	1	0	0
Wietnam	1	0	0
Ukraina	1	0	0
Mołdawia	0	0	1
łącznie	46	46	46

W obecnych okolicznościach geopolitycznych tego typu skomplikowane sytuacje będą pojawiały się coraz częściej, więc warto rozważyć wprowadzenie dodatkowych kategorii, które pomogłyby przygotować dokładniejsze statystyki, takie jak:

- kraj pochodzenia,
- obywatelstwo,
- adres zamieszkania (w tym także możliwość zaznaczenia, czy jest to kraj rezydencji),
- kraj, z którego przyjeżdża uczestnik (afiliacja).

Każda z tych informacji ma znaczenie na innym etapie realizacji i dobrze, aby były dostępne od razu w jednym miejscu. Nie trzeba będzie wówczas prosić uczestników o podawanie dodatkowych danych, a i proces weryfikacji danych przed wypłatą środków dla uczestników byłby prostszy.

Inne niejednoznaczne dla uczestników pola w formularzu rejestracyjnym to:

- poziom edukacji (uczestnicy nie wiedzieli czy chodzi o ostatni ukończony poziom edukacji, czy też o poziom, na jakim są obecnie, większość z nich wpisała ten bieżący)
- status zawodowy – część osób uczy się i pracuje jednocześnie lub też jest np. wolontariuszami itp., wybranie w tym polu opcji Osoba pracująca uniemożliwia zaznaczenia w kolejnym polu, że jest to osoba kontynuująca naukę.

Konieczne wydaje się też dodanie informacji, że w formularzu powinny się pojawić kompletne dane dotyczące imion i nazwisk, ponieważ okazało się, że część osób w formularzu zgłoszeniowym nie wpisała wszystkich członów imion lub nazwiska, a użyła jedynie skrótowych danych złożonych z pojedynczego członu pierwszego imienia i jednego członu nazwiska, co powodowało, że jej dane znów były niekompatybilne z danymi na umowie kosztowej (gdzie wpisywane były dane z dokumentu tożsamości) oraz danymi, jakie pojawiły się na certyfikacie mikropoświadczenia.

W tym miejscu pojawia się pytanie, czy organizator szkoły letniej nie mógłby mieć uprawnień do edytowania danych zgłaszanych przez uczestników w systemie NAWA? Udało nam się zidentyfikować bardzo wiele rozbieżności pomiędzy tym, co powinno być wpisane w formularzu, a jaki jest stan faktyczny. Poprosiliśmy uczestników o skorygowanie danych w formularzu, ale pomimo kontaktu z nimi zarówno w czasie trwania szkoły letniej, jak i po jej zakończeniu, jedynie część uczestników potrafiła wygenerować korektę formularza rejestracyjnego. Część osób do końca trwania projektu nie poradziła sobie z tym zadaniem. Coś, co dla nas, na co dzień posługujących się różnego rodzaju systemami przetwarzania danych, jest zadaniem prostym, dla młodych ludzi okazuje się być zadaniem zupełnie niezrozumiałym i nieintuicyjnym, a podczas trwania szkoły letniej brakuje czasu na dodatkowe szkolenie w tym zakresie. Dlatego możliwość korygowania danych uczestników po zweryfikowaniu informacji przez pracownika administracyjnego ze strony organizatora, byłaby dużym ułatwieniem w porządkowaniu danych na temat uczestników. Ponadto zauważyliśmy, że część zgłaszanych problemów wynika z tego, że młodzi ludzie zwykle posługują się w celu

wypełniania dokumentów nie komputerem, a smartfonem, natomiast formularze rekrutacyjne nie do końca są przystosowane do wypełniania ich na urządzeniach mobilnych.

SUMMER ECLIPSE było pierwszą szkołą letnią, która zakładała wydanie uczestnikom zagranicznym mikropoświadczeń, co okazało się zaskakująco skomplikowanym procesem, ponieważ, aby uczestnik mógł otrzymać, zgodnie z przyjętą na Uniwersytecie Łódzkim procedurą, mikropoświadczenie moduł kształcenia musiał zostać oficjalnie zatwierdzony przez właściwą komisję uczelnianą, a następnie zarejestrowany jako przedmiot w systemie USOS. Po zarejestrowaniu modułu, aby możliwe było wystawienie certyfikatów mikropoświadczeń konieczne było także ponowne zarejestrowanie się uczestników w kolejnym systemie – Internetowa Rejestracja Kandydatów (IRK), czyli w systemie informatycznym używanym przez polskie uczelnie wyższe do obsługi naboru na studia, w tym także na moduły kształcenia kończące się wydaniem mikropoświadczenia. Nie było możliwości, aby dane podane w systemie NAWA mogły zostać automatycznie pobrane do systemu IRK, więc konieczne było poproszenie po raz kolejny uczestników o podanie danych osobowych w kolejnym systemie. Również na tym etapie potrzebne było zaangażowanie dodatkowego pracownika administracyjnego, który pomagał w zarejestrowaniu się w systemie osobom, które zgłosiły trudności z rejestracją. Na etapie przygotowywania certyfikatów zauważono, że część osób w formularzach rejestracyjnych nie wpisała wszystkich członów imienia lub nazwiska, a zrobiła to w systemie IRK, gdzie wyraźnie zaznaczono, że należy wpisać wszystkie człony imienia, drugie imię oraz pełne nazwisko, o czym była mowa wcześniej.

Warto w tym kontekście przypomnieć główne założenie, o jakim wspomniano na początku tego rozdziału – aby szkoła letnia była sukcesem organizacyjnym i dobrym doświadczeniem dla uczestników zagranicznych warto dbać, aby rejestracja była ograniczona do wypełnienia jednego formularza w jednym miejscu, zamiast powtarzania tej czynności kilka razy w różnych systemach. Z perspektywy czasu cieszymy się, że nie stosujemy już papierowych wersji dokumentacji, bo systemy elektroniczne znacznie przyspieszyły proces rejestracji, ale wciąż jeszcze nie ma takiego systemu, w którym można by wykonać wszystkie niezbędne formalności w jednym miejscu, generując dane z jednego miejsca do innego w sposób elektroniczny, bez konieczności wpisywania za każdym razem na nowo podobnych (lub tych samych) informacji do kolejnego systemu.

Gdyby system NAWA miał możliwość:

- edytowania danych uczestników z poziomu organizatora,

- generowania danych w formatach możliwych do zaimportowania w systemach takich jak IRK oraz w module sprawozdawczym NAWA (w szczególności do formularza Raportu Monitorowania Uczestników)

wówczas oszczędziłoby to czas pracowników obsługujących szkołę letnią, ale też byłoby to rozwiązanie mniej uciążliwe dla uczestników. Jeśli zależy nam na tym, aby młodzi ludzie przyjeżdżali na studia do Polski, to warto upraszczać dla nich procedury, a jeśli to jeszcze niemożliwe, to czynić dla nich procedury transparentnymi, aby wiedzieli, jakiego rodzaju dane powinni przekazać i w jakim celu. W tym zakresie sporo jeszcze pozostało do zrobienia, a zintegrowanie systemów zbierania informacji byłoby w tym przypadku dobrym krokiem.

Systemy IRK nie mają jednego dostawcy, co utrudni wypracowanie wspólnego standardu dla IRK i NAWA. Jednakże warto zaznaczyć, że przynajmniej w ramach konsorcjum USOS podstawowy szkielet systemu IRK został wypracowany przez Międzyuczelniane Centrum Informatyczne (MUCI), zatem istnieje jeden konkretny podmiot, z którym NAWA mogłaby nawiązać współpracę w celu skoordynowania systemów. Ponadto, niektóre wersje systemów IRK są tworzone przez dostawców komercyjnych, którzy prawdopodobnie byłiby zainteresowani dołączeniem do wypracowanego standardu, do czego motywowałyby ich rynkowe prawa konkurencji. Jeśli NAWA jest zainteresowana dalszym promowaniem mikropoświadczeń w ramach działań typu IMPK, co należy uznać za bardzo dobry trend, to wydaje się, że wypracowanie efektywnej komunikacji z systemami IRK jest jednym z kolejnych logicznych kroków do wykonania.

W niniejszym raporcie opowiadamy o naszych doświadczeniach w realizowaniu szkół letnich, ale jesteśmy pewni, że każda instytucja wdrażająca program Spinaker lub inny program instytucjonalny NAWA w formule zakładającej wydawanie mikropoświadczeń napotkała na nieprzewidziane utrudnienia organizacyjne, więc warto byłoby także zebrać informacje o napotkanych trudnościach i sposobach ich rozwiązania oraz pomysłach na zmiany organizacyjne także ze strony innych organizatorów IMPK.

Podsumowując, mimo coraz sprawniejszego posługiwania się systemami elektronicznymi na etapie zbierania danych rejestracyjnych od uczestników, wciąż jeszcze można niektóre aspekty uprościć, aby proces ten był bardziej zrozumiały dla uczestników oraz łatwiejszy w obsłudze dla pracowników administracyjnych zajmujących się dokumentacją.

Kluczowe spostrzeżenia i rekomendacje

Wskazane wydaje się:

- uproszczenie rejestracji w zakresie dodania wyjaśnień (np. rozwijalnych ramek z definicją) dotyczących danych, które mają być podane przez uczestników, aby wprowadzone informacje były zgodne z oczekiwaniami organizatora i grantodawcy i aby nie trzeba było ich korygować;
- zmodyfikowanie zakresu danych metryczkowych dotyczących uczestników, poszerzenie zakresu danych odnoszących się do adresu oraz dokumentów identyfikacyjnych;
- umożliwienie zaangażowania przedstawicieli uczelni partnerskich w realizację IMPK;
- poszerzenie katalogu kosztów kwalifikowanych w projekcie o wynagrodzenie osób do obsługi administracyjnej projektu i przedstawicieli uczelni zagranicznych (pracownicy naukowcy i administracyjni) lub ustanowienie kosztów pośrednich w projekcie, z których jednostka mogłaby finansować takie koszty;
- wypracowanie mechanizmów zabezpieczających przed nadmiernym drop-outem studentów zakwalifikowanych do udziału w szkole letniej;
- szukanie możliwości zintegrowania różnych systemów, w których zbierane są dane osobowe uczestników, aby ograniczyć powtarzanie tego procesu;

Koszty szkoły letniej

Na przestrzeni lat realizowaliśmy różne modele finansowania udziału uczestników w szkole letniej. Każdy organizator szkoły letniej zastanawia się, czy może pozwolić sobie na pokrycie całości czy jedynie części kosztów udziału w szkole letniej uczestników. Niektóre szkoły letnie w ogóle nie zakładają takich możliwości, ale Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny zawsze stara się zaoferować uczestnikom szkół letnich refundację choćby części kosztów. Zapewnienie takiego finansowania jest jednym z czynników, które przekonują ich do udziału w szkole letniej

i podobnie jak program Erasmus+ zwiększa to mobilność młodych ludzi pomiędzy uczelniami z różnych miejsc na świecie.

Oferta współfinansowania kosztów skierowana do uczestników szkoły letniej może mieć różne formy tj. m. in.:

- wypłacanie ryczałtowej kwoty na udział w szkole letniej (bez wskazywania celów szczegółowych, jest to po prostu stała kwota na cały pobyt, identyczna dla każdego uczestnika);
- refundacja kosztów rzeczywistych podróży, pobytu, wyżywienia;
- pokrycie niektórych kosztów, takich jak koszty podróży, koszty pobytu, koszty wyżywienia, na miejscu przez organizatora.

Wypłacanie ryczałtowanej kwoty identycznej dla każdego z uczestników jest opcją wygodną dla organizatora, ale nie uwzględnia ona zróżnicowania uczestników względem tego, z jakiego kraju pochodzą – w szczególności dotyczy to ryczałtu na koszty podróży. Może skutkować tym, że kwota ta będzie wystarczająca dla uczestników pochodzących z krajów Unii Europejskiej, ale zbyt niska w przypadku krajów spoza Europy, lub też będzie ona znacząco zawyżona dla uczestników z krajów Unii Europejskiej, aby mogła być wystarczająca dla uczestników spoza Europy. NAWA rozwiązuje ten problem poprzez wprowadzenie zróżnicowanych stawek ryczałtu na podróż – jednak kosztem tego rozwiązania jest konieczność zadeklarowania we wniosku sztywnych liczb uczestników z poszczególnych grup krajów. Nasze doświadczenia pokazują, że rzeczywistość w tym detalu nazbyt często mocno różni się od scenariusza przewidywanego. Tymczasem rozliczenie budżetu na ryczałty wymaga bardzo szczegółowego podania przesunięć między grupami, przy czym nie tylko na etapie samego raportu, co byłoby zrozumiałe, ale także na etapie karty zmian do wniosku projektowego. Wydaje się nam to nadmiarową czynnością, zwłaszcza, że często te zmiany zupełnie nie zależą ani od instytucji prowadzącej IMPK, ani od NAWA. Sugerujemy, aby tabela grup kosztowych służyła wyłącznie do kalkulacji całego kosztu podróży, jak również określała wypłacane stawki, jednak aby beneficjent mógł rozliczać koszty podróży jako całościową pozycję, już bez jej rozbijania.

Refundowanie kosztów rzeczywistych to z kolei bardzo obciążający czasowo proces dla organizatora, ponieważ wymaga pozyskanie od uczestników dokumentów księgowych oraz potwierdzeń zapłaty z konta bankowego lub karty płatniczej do każdego wydatku, zweryfikowania ich poprawności merytorycznej oraz zlecenia przelewów refundacyjnych na konta uczestników. Wymaga to również obciążenia uczestników koniecznością ponoszenia

wszystkich wydatków z własnej kieszeni i czekania na zwrot ze strony organizatora, co zwykle trwa przez jakiś czas.

Trzecia forma to ponoszenie kosztów uczestnictwa studentów zagranicznych przez organizatora. W tym wariantcie student nie otrzymuje żadnych środków do własnej dyspozycji, ale ma zapewniony transport, nocleg w wyznaczonym miejscu oraz wyżywienie.

Oprócz kosztów podróży, zakwaterowania i wyżywienia można również zaproponować wypłacenie uczestnikom określonej kwoty w formie stypendium, przy czym warto tę kwestię wcześniej omówić z radcami prawnymi, ponieważ w przypadku wypłaty stypendiów część świadczeń jest opodatkowana, o czym trzeba pamiętać na etapie konstruowania kosztorysu. Kwestia ta jest precyzyjnie uregulowana w przypadku projektów NAWA, ale jeśli szkoły letnie organizowane są w oparciu o finansowanie dostarczone z innych źródeł, sytuacja może nie być tak jasna. Określenia tej kwestii z odpowiednim wyprzedzeniem w ramach obowiązującego systemu prawnego, w szczególności z ustawą o PIT, nie można tego zaniedbać.

Jeśli szkoła letnia jest finansowana ze środków własnych jednostki, wówczas wybór formy współfinansowania kosztów oraz waluta zależą jedynie od możliwości finansowych uczelni, ale coraz częściej uczelnie, aby móc finansować takie przedsięwzięcia sięgają po środki programów Erasmus+ czy NAWA. W różnych edycjach konkursów finansowanych w ramach tych programów możliwe są różne formy finansowania uczestników.

Szkoła letnia SUMMER ECLIPSE finansowana była ze środków FERS w ramach programu NAWA Spinaker, który zakładał wypłacenie uczestnikom:

- stypendium (300 zł za dzień),
- ryczałtu na podróż (wysokość kwoty musiała być zgodna z grupą, w której znajduje się kraj, z którego przyjeżdża uczestnik – tabela ze stawkami poniżej),
- ryczałtu pobytowego (75 zł za dzień).

Ryczałty na koszty podróży, mobilność z Polski lub do Polski według tabeli 6.9.15 Podręcznika Beneficjenta Programów dla Instytucji NAWA

Grupa krajów	Państwo	Stawka w zł
1	Białoruś, Litwa	1 000
2	Austria, Bośnia i Hercegowina, Chorwacja, Czechy, Dania, Estonia, Finlandia, Łotwa, Mołdawia, Niemcy, Rumunia, Serbia, Słowacja, Słowenia, Szwecja, Ukraina, Węgry	1 500
3	Albania, Andora, Belgia, Bułgaria, Czarnogóra, Francja, Grecja, Holandia, Irlandia, Kosowo, Liechtenstein, Luksemburg, Macedonia, Malta, Monako, Norwegia, Rosja, San Marino, Szwajcaria, Tunezja, Turcja, Watykan, Wielka Brytania, Włochy	2 000
4	Algieria, Arabia Saudyjska, Armenia, Azerbejdżan, Bahrajn, Cypr, Egipt, Gruzja, Hiszpania, Irak, Iran, Islandia, Izrael, Jordania, Katar, Kazachstan, Kuwejt, Liban, Libia, Maroko, Palestyna, Portugalia, Syria, Tadżykistan, Turkmenistan, Uzbekistan	3 000
5	Afganistan, Benin, Bhutan, Burkina Faso, Burundi, Czad, Demokratyczna Republika Konga, Dżibuti, Erytrea, Etiopia, Gabon, Gambia, Ghana, Gwinea, Gwinea Bissau, Gwinea Równikowa, Indie, Jemen, Kamerun, Kenia, Kirgistan, Kongo, Liberia, Mali, Mauretania, Mongolia, Nepal, Niger, Nigeria, Oman, Pakistan, Republika Środkowoafrykańska, Republika Zielonego Przylądka, Rwanda, Senegal, Sierra Leone, Somalia, Sudan, Sudan Południowy, Togo, Uganda, Wybrzeże Kości Słoniowej, Wyspy Świętego Tomasza i Książęca, Zjednoczone Emiraty Arabskie	4 500

6	Angola, Antigua i Barbuda, Argentyna, Australia, Bahamy, Bangladesz, Barbados, Belize, Boliwia, Botswana, Brazylia, Brunei, Chile, Chiny, Dominika, Dominikana, Ekwador, Eswatini, Fidżi, Filipiny, Grenada, Gujana, Gwatemala, Haiti, Honduras, Indonezja, Jamajka, Japonia, Kambodża, Kanada, Kiribati, Kolumbia, Komory, Korea Południowa, Korea Północna, Kostaryka, Kuba, Laos, Lesotho, Madagaskar, Malawi, Malediwy, Malezja, Mauritius, Meksyk, Mikronezja, Mjanma, Mozambik, Namibia, Nauru, Nikaragua, Nowa Zelandia, Palau, Panama, Papua-Nowa Gwinea, Paragwaj, Peru, Południowa Afryka, Saint Kitts i Nevis, Saint Lucia, Saint Vincent i Grenadyny, Salvador, Samoa, Seszele, Singapur, Sri Lanka, Stany Zjednoczone, Surinam, Tajwan, Tanzania, Tonga, Trynidad i Tobago, Tuvalu, Urugwaj, Vanuatu, Wenezuela, Wietnam, Wyspy Salomona, Wyspy Marshalla, Zambia, Zimbabwe	6 500
---	--	-------

Dodatkowo, aby ww. wypłaty dla uczestników były kosztem kwalifikowanym w projekcie konieczne było, aby uczestnik zakończył udział w projekcie z sukcesem, co oznacza, że jeśli uczestnik zakończyłby udział w szkole letniej bez sukcesu, wówczas wszystkie te koszty byłyby w jego przypadku obciążeniem dla jednostki albo powinny być niewypłacone lub zwrócone. W związku z tym najbezpieczniej dla jednostki byłoby zlecenie ich wypłacenia dopiero po pozytywnym zakończeniu udziału w szkole letniej przez uczestnika, co z kolei zmuszałoby studentów do pokrywania wszystkich wydatków związanych z podróżą i pobytem z własnej kieszeni bez gwarancji otrzymania choćby części tych środków w razie zakończenia udziału w szkole letniej niepowodzeniem lub wcześniejszego wyjazdu lub rezygnacji z udziału w zajęciach. Taka niepewność co do uzyskania finansowania jest bardzo niekomfortowa i niezrozumiała dla potencjalnych kandydatów. Zdając sobie z tego sprawę, Wydział wziął na siebie ryzyko wcześniejszego wypłacenia części ww. kosztów zdając sobie sprawę z tego, że może to spowodować obciążenie finansowe dla jednostki.

Uczestnicy projektu zgłaszali, że woleliby, aby stypendium i ryczałty były wypłacane w euro, czyli w walucie, która pozwala im zobaczyć, czy są to środki wystarczające na pokrycie

kosztów podróży i pobytu. Wielu z nich i tak posługiwało się w Polsce własnymi kartami płatniczymi, więc wypłacone w kasie banku środki w polskiej walucie chcieli i tak jak najszybciej wpłacić na swoje konta bankowe. Młodzi ludzie stosunkowo rzadko posługują się już gotówką. Tymczasem ze względu na konieczność dodatkowego przewalutowania oraz opłat za przelewy na konta w bankach zagranicznych niemożliwe było dokonanie przelewów bezpośrednio z konta projektu na konta uczestników. W tym kontekście dużym ułatwieniem byłoby dla realizatorów, aby stypendia i ryczałty dla uczestników mogły być budżetowane w euro lub aby niezbędne koszty transferów bankowych były kwalifikowalne w ramach projektów.

W ramach rozważań dotyczących finansowania kosztów podróży chcielibyśmy wspomnieć o jeszcze jednym aspekcie, mianowicie kwestii dostępności IMPK dla osób ze szczególnymi potrzebami. Osoby te nierzadko wymagają asysty swojego opiekuna. Jeśli zdecydują się na podjęcie studiów w Łodzi, staną przed koniecznością zorganizowania kwestii takich jak mieszkanie, dojazd do kampusu Wydziału czy wyżywienie w długim okresie, kiedy dodatkowy wysiłek w tym kierunku będzie w istocie formą inwestycji, a Wydział będzie próbował wspierać ich indywidualnie. Udział w IMPK to krótki pobyt, zatem wskazane byłoby umożliwienie im zorganizowania tych elementów bez takiego wysiłku. Przekładając to na język operacyjny, byłoby korzystne, aby w uzasadnionych wypadkach sfinansować przyjazd z opiekunem, któremu wypłacono by chociażby ryczałt na podróż. O ile trudno wyobrazić sobie przewidzenie takiego kosztu w budżecie bezpośrednim projektu, o tyle taka ewentualność stanowi jeszcze jeden argument na rzecz wprowadzenia kosztów pośrednich w projektach NAWA.

W bieżącej edycji zabrakło nam także możliwości pokrycia części wydatków (związanych z pobytem w Polsce) przez organizatora zamiast przekazywania środków finansowych uczestnikom. Nasze wieloletnie doświadczenia pokazują, że możliwość zapewnienia zakwaterowania oraz posiłków przez organizatora dla wszystkich uczestników (w przeciwieństwie do wypłacania ryczałtu na pobyt) umożliwia znalezienie korzystniejszej finansowo opcji zakwaterowania, która znajduje się w optymalnej odległości od budynków, w których realizowane są zajęcia. Noclegi w jednym miejscu zapewniają to, że czas potrzebny na dotarcie do uczelni jest porównywalny dla wszystkich osób, ponadto jest to dodatkowa okazja do integracji między uczestnikami, na czym bardzo nam zależy. Możliwość finansowania posiłków (śniadania, lunch) przez organizatora pozwala nie tylko optymalizować koszty (posiłki dla większej grupy są zwykle tańsze niż dla pojedynczych osób), ale także nie przerzuca konieczności szukania miejsc, w których można zjeść posiłek na uczestnika.

W miesiącach letnich dość trudno znaleźć działające punkty gastronomiczne w pobliżu Wydziału, ponieważ w tym okresie, gdy studenci mają przerwę wakacyjną, one również robią przerwę w funkcjonowaniu. Najlepszym rozwiązaniem wówczas jest zapewnienie uczestnikom cateringu i przerw kawowych. Koszty takie w tej edycji były jednak kosztami niekwalifikowanymi.

W przypadku tej szkoły letniej ze względu na brak środków zabrakło także elementu, który zawsze w poprzednich edycjach był wysoko oceniany przez uczestników, a mianowicie wspólnego wyjścia (zwykle był to kompleks Manufaktury lub EC1) lub grilla integracyjnego, w czasie którego nasi goście mieli dodatkową okazję, aby poznać się wzajemnie, ale też aby spotkać studentów z Polski oraz wykładowców poza salami wykładowymi i pracownikami. Był to zawsze moment, gdy można było przekazać młodym ludziom więcej informacji na temat tego, jak wygląda życie studenckie na polskiej uczelni. Był to też element dodatkowej promocji miasta i atmosfery dyskusji akademickiej w luźniejszej formie. Zależy nam na tym, aby móc pokazać zagranicznym studentom, że kształcenia na naszym Wydziale to coś więcej niż tylko przekazywanie wiedzy, jest to także budowanie więzi między ludźmi, promowanie współistnienia w różnorodności i łączenie czasu nauki, zabawy i odpoczynku w zróżnicowanych i otwartych grupach. Jest to okazja do promowania naszych wartości zwłaszcza wśród przedstawicieli innych niż zachodni kręgów kulturowych. Jako, że koszty zorganizowania wydarzenia integracyjnego w tej edycji szkoły letniej przewyższyły możliwości tegorocznego budżetu jednostki, zapewniliśmy z własnych środków jedynie catering w postaci przerw kawowych, aby uczestnicy nie tracili czasu na poszukiwania przekąski lub napojów w czasie przerw w zajęciach. Zależało nam na tym, aby zapewnić jak najwięcej godzin zajęć, zaplanowanie dłuższych przerw w środku dnia zaburzałoby proces przekazywania wiedzy, zwłaszcza w przypadku zajęć warsztatowych, a także stwarzałoby ryzyko opóźnień, bo część uczestników miałaby problem z punktualnym powrotem na zajęcia.

Nie sposób w tym miejscu nie wspomnieć także o tym, że organizacja szkoły letniej znacząco obciąża jednostkę w postaci zapewnienia nie tylko pracownika zbierającego dokumentację formalną i rozliczającego dokumenty księgowe oraz przygotowującego raport, ale również szeregu innych, którzy wspomagają kierownika projektu oraz pracowników merytorycznych i wykładowców w bieżącej organizacji procesu, zarówno na etapie przygotowania, jak i rekrutacji, przygotowania formalnej dokumentacji, sprawdzenia poprawności danych, a także w bieżącym kontakcie z uczestnikami. Zważywszy, że w tej edycji doszły również dodatkowe elementy, takie jak konieczność zorganizowania wystawienia mikropoświadczeń, które były

elementem obligatoryjnym w konkursie, to liczba zadań organizacyjnych dodatkowo się zwiększyła. W związku z tym zasadne wydaje się dodanie do katalogu kosztów kwalifikowanych albo kosztów pośrednich dla projektu, aby można było sfinansować pracę pracowników administracyjnych zaangażowanych w realizację, albo umożliwienie zaplanowania w ramach kosztów bezpośrednich finansowania stanowisk administracyjnych takich jak: osoba rozliczająca projekt, koordynator administracyjny, osoba obsługująca stronę internetową projektu itp.

Nasze doświadczenia w realizowaniu szkół letnich pokazują także, że współpraca z naukowcami z jednostek zagranicznych, których można zaangażować do przeprowadzenia zajęć w ramach naszej szkoły letniej znacznie wzbogaca merytorycznie realizowany blok zajęć. Jest to też okazja do wymiany doświadczeń z realizacji zajęć na danym kierunku nauczania w różnych uczelniach. Konsultacje merytoryczne dają bardzo bogaty materiał do rozwoju, ale bez możliwości uczestniczenia w zajęciach na miejscu nie można uchwycić specyficznych dla danej jednostki uwarunkowań, które bywają niewidoczne dla osób pracujących w danej jednostce na co dzień, a bywają wskazywane przez osoby prowadzące zajęcia gościnnie. Zagranicznym prelegentom bywa też łatwiej wskazać praktyczne wskazówki lub przekazać nam przydatne sposoby komunikowania się ze studentami z danego kraju, dlatego chętnie korzystamy z możliwości zaangażowania w danej edycji szkoły letniej jednego lub kilku zagranicznych pracowników naukowych (zwykle z jednostek, z którymi współpracujemy) do czynnego udziału w szkole letniej, dzięki czemu mamy również możliwość dodatkowego umiędzynarodowienia naszej oferty. Szkoła letnia pozwala nam ocenić realnie kompetencje danego wykładowcy, i jeśli są one dla nas satysfakcjonujące, możemy złożyć mu propozycję objęcia pozycji profesora goszczącego na naszym wydziale (tzw. EkSoc Visitting Fellowship to wydziałowy program tzw. internacjonalizacji na miejscu, tzn. poprzez zapewnienie własnym studentom ekspozycji na współpracę z zagraniczną kadrą).

Realizacja szkoły letniej to duże przedsięwzięcie, które angażuje przez dłuższy czas zarówno pracowników badawczo-dydaktycznych, władze wydziału, jak i pracowników administracyjnych. To wspólny wysiłek dużej grupy osób. Jako, że na naszym Wydziale szkoły letnie to wydarzenia cykliczne, to działania przygotowujące kolejną edycję rozpoczynają się właściwie tuż po zakończeniu bieżącej. Cały zespół organizacyjny spotyka się ponownie, aby zebrać informacje na temat tego, co było mocnymi stronami, co się udało, jakie rozwiązania się sprawdziły, a co wymaga modyfikacji lub zmian. Zebrane wnioski są podstawą tworzenia analizy i rekomendacji, które są brane pod uwagę przy planowaniu kolejnej edycji szkoły

letniej. W projekcie SUMMER ECLIPSE postanowiono dodać dodatkowe zadanie związane z niniejszym raportem tak, aby podzielić się doświadczeniami z podmiotami zainteresowanymi. Być może NAWA powinna rozważyć zachęcanie wszystkich beneficjentów do wprowadzania takich zadań. Wydaje się również, że lektura większej liczby tego rodzaju refleksji i rekomendacji mogłaby w przyszłości umożliwić stworzenie katalogu dobrych praktyk, które mogłyby być promowane albo poprzez publikacje, albo wydarzenia organizowane przez samą agencję NAWA.

Podsumowując, koszty organizowania szkół letnich oraz katalog kosztów kwalifikowanych możliwych do finansowania są ważnym elementem, który wpływa na to, co jest możliwe do zrobienia i jakie jest realne obciążenie jednostki finansowaniem całego przedsięwzięcia. Uelastycznienie katalogu kosztów oraz sposobów finansowania pozwoliłoby jednostkom organizującym szkoły letniej na lepsze ich dopasowanie do potrzeb danego IMPK.

Kluczowe spostrzeżenia i rekomendacje

W kontekście rozliczeniowym warto rozważyć:

- umożliwienie (opcjonalnie) ponoszenia kosztów zakwaterowania i wyżywienia uczestników przez organizatora w miejsce wypłacania uczestnikom ryczałtów pobytowych, koszty takie mogłyby być rozliczane ryczałtowo albo na podstawie kosztów rzeczywistych poniesionych przez organizatora;
- poszerzenie katalogu kosztów kwalifikowanych o pozycje związane z organizacją dodatkowych elementów integrujących uczestników – np. koszty organizacji wydarzeń typu: grill, piknik, kolacja zapoznawcza lub podsumowująca udział w projekcie;
- wprowadzenie możliwości finansowania kosztów podróży i pobytu pracowników naukowych i administracyjnych z zagranicznych jednostek, nawet jeśli nie są zaangażowani bezpośrednio w prowadzenie zajęć w ramach IMPK;
- umożliwienie zaplanowania w budżecie projektu kosztów pośrednich lub finansowania stanowisk dla pracowników administracyjnych w kosztach bezpośrednich projektu;
- umożliwienie finansowania spotkania podsumowującego dla zespołu organizacyjnego w celu podnoszenia motywacji do udziału w realizowaniu IMPK;

- umożliwienie rozliczenia części pozycji budżetowych (np. stypendium i ryczałów dla uczestników) w euro.

Analizowane kierunki zmian

Na zakończenie należy jeszcze wspomnieć o wewnętrznych uwarunkowaniach związanych z realizacją szkoły letniej na Wydziale. Analiza wniosków płynących z realizacji tegorocznej szkoły letniej wyraźnie pokazała nam konieczność wprowadzenia kolejnych zmian wewnątrz własnych procedur stosowanych na Uniwersytecie Łódzkim i Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym. Zweryfikowania wymaga zwłaszcza przywołana wcześniej procedura wypłacania stypendiów i ryczałów dla uczestników. Obecnie jest to możliwe jedynie w formie gotówkowej w kasie banku, z którym współpracuje UŁ, ale rozwiązanie to wymaga wcześniejszego podpisania umowy kosztowej z uczestnikami, przekazania informacji do banku z listą osób oraz numerami identyfikacyjnymi z dokumentów, jakimi posługują się osoby uprawnione do odbioru pieniędzy, dla których bank następnie przygotowuje imienne zlecenia bankowe do wypłat. Pewnym utrudnieniem jest też to, że odbiór pieniędzy jest możliwy jedynie we wskazanej placówce bankowej w określonych godzinach. Aby możliwe było wypłacenie środków dla całej grupy tego samego dnia ponownie konieczne było wysłanie pracownika Wydziału, który w banku koordynował proces wypłat dla uczestników, ale mimo tego i tak zdarzyły się przypadki zablokowania wypłaty, choć ani bank ani przedstawiciele uczelni nie byli w stanie przez kilka godzin zidentyfikować problemu w systemie płatniczym. Sytuacji nie poprawia fakt, że okres letni, kiedy organizowane są szkoły letnie jest także okresem urlopowym w banku, wobec czego brakuje zarówno personelu do obsługi kas, jak i dostępu do osób decyzyjnych, zdolnych rozwiązać niektóre problemy w oparciu o własne kompetencje i umocowania. Wydaje się, że lepszym rozwiązaniem w tej sytuacji byłoby umożliwienie wypłacania stypendiów i ryczałów w formie przelewów na konta bankowe uczestników. Osobnym tematem do przemyślenia jest to w jakiej walucie powinien to być przelew oraz kto ma ponosić koszty przewalutowania, ponieważ studenci zagraniczni nie posiadają kont bankowych w polskiej walucie.

Drugim obszarem, któremu chcemy się dokładniej przyrzeć, jest kwestia wydawania mikropoświadczeń. Cała procedura rejestracji modułu, a następnie uczestników trwała bardzo długo i wymagała zaangażowania kilku działów na Wydziale i w Rektoracie. Jeśli dodać do tego jeszcze konieczność imiennego rejestrowania uczestników do kont oprogramowania

LSEG, którego obsługi dotyczył moduł, to przygotowania do tego, aby przedmiot mógł w ogóle się rozpocząć ledwo udało się zakończyć na czas. Musimy w przyszłości wypracować krótszą ścieżkę wdrażania modułów kończących się wydaniem mikropoświadczeń, aby uniknąć niepewności związanej z tym, czy dany moduł uda się przeprowadzić. Było to nasze pierwsze wdrożenie tego typu certyfikatów i widzimy jeszcze sporo procesów, które można usprawnić w tym zakresie wewnątrz organizacji.

Ostatnia kwestia, na którą wskazują nasze analizy jest monitoring efektów długoterminowych, czyli sprawdzenie tego, jak organizacja szkoły letniej w danej formule przełoży się na wzrost zainteresowania ofertą edukacyjną na studiach magisterskich na Wydziale. Nie jest to możliwe bezpośrednio po zakończeniu projektu, ale powinno być elementem praktyki uczelni. Śledzenie karier absolwentów (w tym przypadku absolwentów szkoły letniej) jest jednak zadaniem bardzo trudnym do systemowego zorganizowania dla dużych uczelni publicznych i wymaga gruntownego przemyślenia. Dostrzegamy jednak potrzebę rozwijania tego kierunku zmian.

Kluczowe kierunki zamian dotyczące wewnętrznych procedur i szans rozwoju

- konieczność dalszego upraszczania wewnętrznych procedur, zwłaszcza związanych z wypłacaniem stypendiów i ryczałtów dla uczestników;
- szukanie możliwości inkluzyjnego włączania osób z niepełnosprawnościami do udziału w szkole letniej, w tym dokładniejsze rozważenie dodatkowych kosztów wprowadzania nowych rozwiązań dla tej grupy potencjalnych uczestników;
- rozwój monitoringu efektów wpływu szkoły letniej na wzrost zainteresowania studiowaniem na Wydziale;
- weryfikacja wewnętrznych regulacji dotyczących wypłat stypendiów i ryczałtów dla uczestników, do rozważenia jest zmiana sposobu wypłacania świadczeń z wypłat gotówkowych na wypłaty na konto bankowe.

Wnioski z badania opinii uczestników Szkoły Letniej

Na koniec zajęć, po egzaminie, ale jeszcze przed podaniem jego wyników, uczestników poproszono o wypełnienie anonimowej ankiety oceniającej projekt. Ankieta ta składała się z dwóch modułów. Pierwszy miał za zadanie zebrać od uczestników informacje na temat ich oceny samej Szkoły Letniej, z kolei drugi moduł zachęcał do wyrażania opinii na temat programu studiów magisterskich Economics, z którym powiązana była tematyka i konstrukcja szkoły.

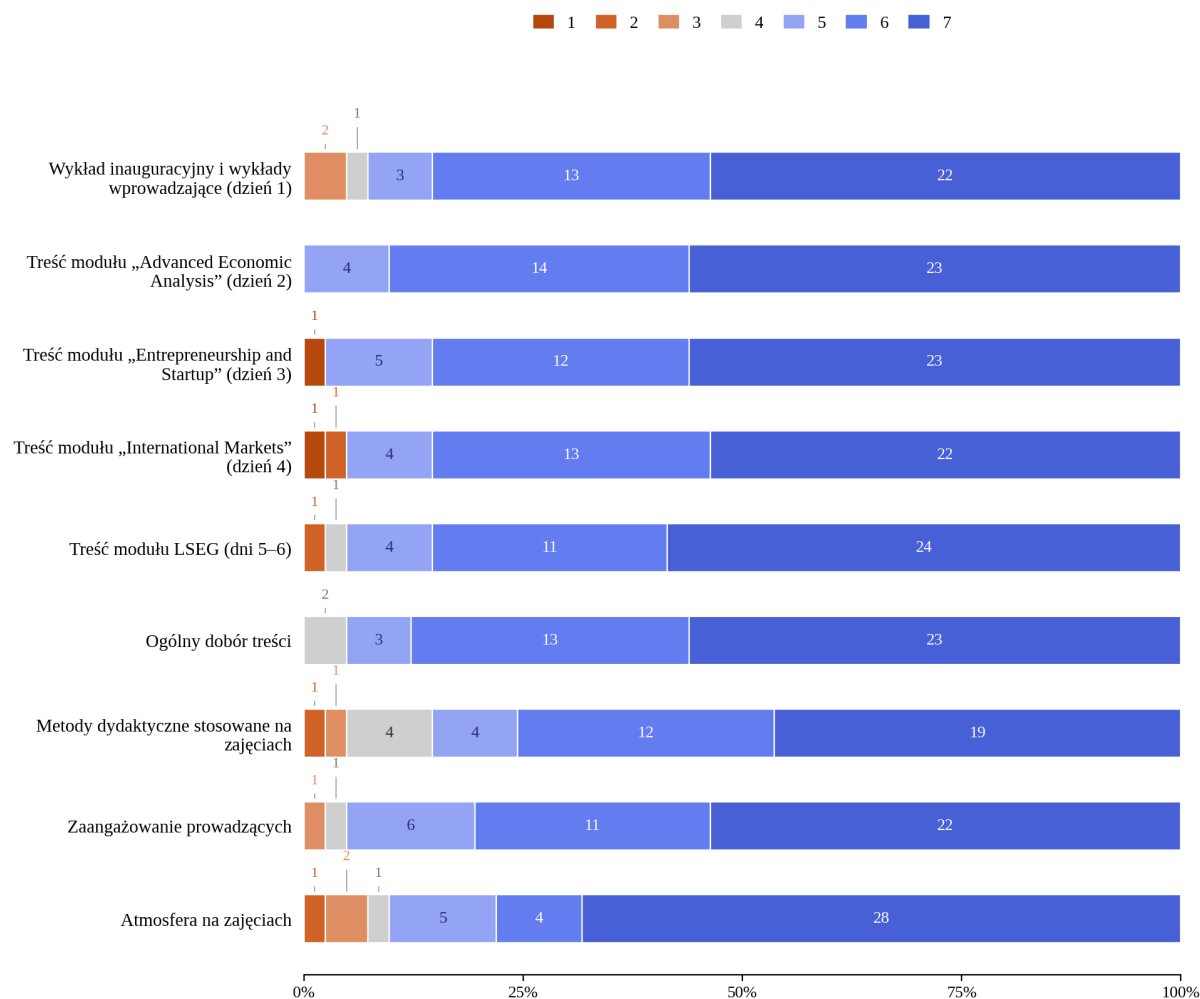
Ankieta w sposób celowy sformułowana została zwięźle i w postaci zaledwie ośmiu pytań (suma z obu modułów ankiety), w większości zamkniętych. Nieskorzystanie z możliwości zapytania o pewne szczegóły było kosztem alternatywnym, na jaki zdecydowaliśmy się w celu maksymalizacji zwrotności ankiety. Nasze doświadczenie wskazuje, że wprowadzenie mechanizmu kontroli samego wypełnienia ankiety najczęściej prowadzi do zachwiania wiary w jej anonimowość i generuje obciążenie wyników. Ostatecznie, ankietę wypełniło 41 uczestników. Ankieta przeprowadzona była w języku angielskim, ale dla wygody czytelnika pytania zostały na potrzeby niniejszego raportu przetłumaczone na język polski.

Pierwsze zadane pytanie odnosiło się do oceny merytorycznej poszczególnych elementów Szkoły Letniej. Odwoływano się w nim zarówno do konkretnych modułów zajęciowych i ich ogólnej oceny, jak i oceny wybranych charakterystyk prowadzonych zajęć (jak np. metody nauczania). Mamy pełną świadomość, że czystość metodologiczna nakazywałaby rozbić tego pytania, jak również bardziej detaliczne oceny – np. metod w każdym module z osobna. Ponownie jednak podkreślamy, że zdecydowano się poświęcić w tej ankiecie pewne elementy sztuki badawczej na rzecz uczynienia jej bardziej przyjaznej uczestnikom Szkoły Letniej. Oceny dokonano na siedmiostopniowej skali Likerta – taka skala z jednej strony jest na tyle długa, że pozwala respondentom skutecznie zróżnicować odpowiedzi o zabarwieniu pozytywnym i negatywnym, jak również na tyle krótka, aby była wygodna w stosowaniu.

1. Jak oceniasz poszczególne aspekty zajęć szkoły letniej?

(1 — ocena najniższa; 7 — ocena najwyższa)

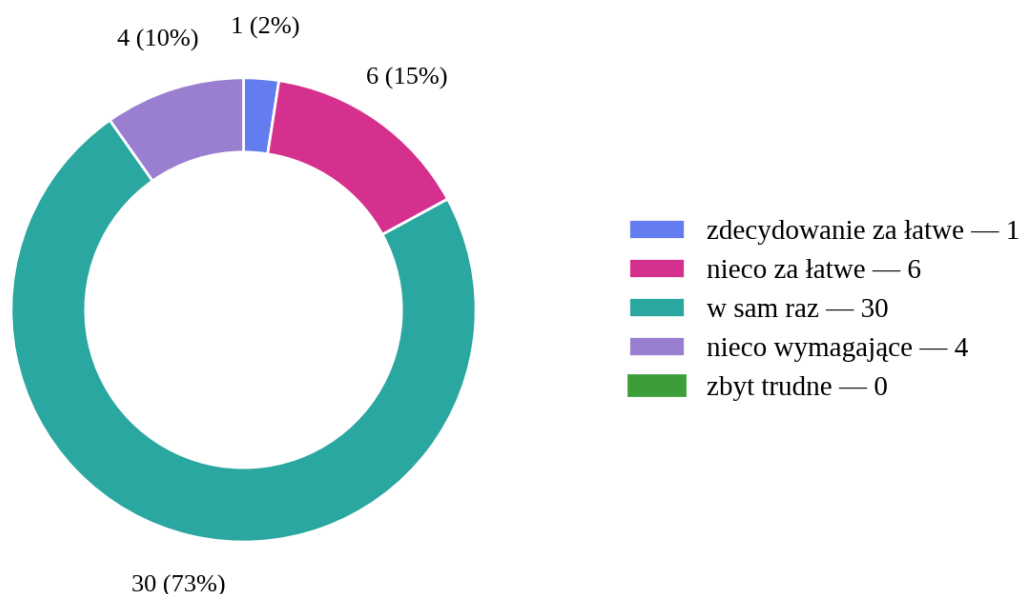
Wniosek ogólny jest niezwykle pozytywny – wartości maksymalna (7) lub prawie maksymalna (6) za każdym razem zajmują pozycje dominanty oraz mediany odpowiedzi. Wysoko ocenione zostały zatem zarówno wszystkie zajęcia, jak i metody nauczania, zaangażowanie dydaktyków oraz atmosfera w klasie.

Uwagę zwracają pojedyncze niskie odpowiedzi – zdecydowana większość z nich pochodzi od jednego i tego samego respondenta. Uprzedzając prezentację kolejnych odpowiedzi, należy chyba na wstępie wskazać, że ten sam respondent ocenił program szkoły jako zdecydowanie zbyt łatwy oraz wskazał w swoim komentarzu, że nie wykorzystano w pełni potencjału szkolenia z użyciem LSEG Workspace. Wydaje się zatem, że nie tyle był to „malkontent”, co uczestnik zdecydowanie odstający poziomem od reszty grupy. Pokazuje to, że pomimo iż

rekrutację zawężono do studentów programów licencjackich, w wyniku czego spodziewaliśmy się homogenicznej grupy uczestników, i tak pojawił się w niej jeden uczestnik odstający.

Drugie pytanie do uczestników Szkoły letniej dotyczyło oceny poziomu zaawansowania zajęć. Wyodrębniono je spośród aspektów zawartych w pytaniu pierwszym, ponieważ poziom może być zarówno uznany za zbyt wysoki, jak i zbyt niski, dlatego też zagadnienie to jest niemożliwe do oceny przy użyciu jednej skali Likerta.

2. Jak oceniasz poziom trudności zajęć?

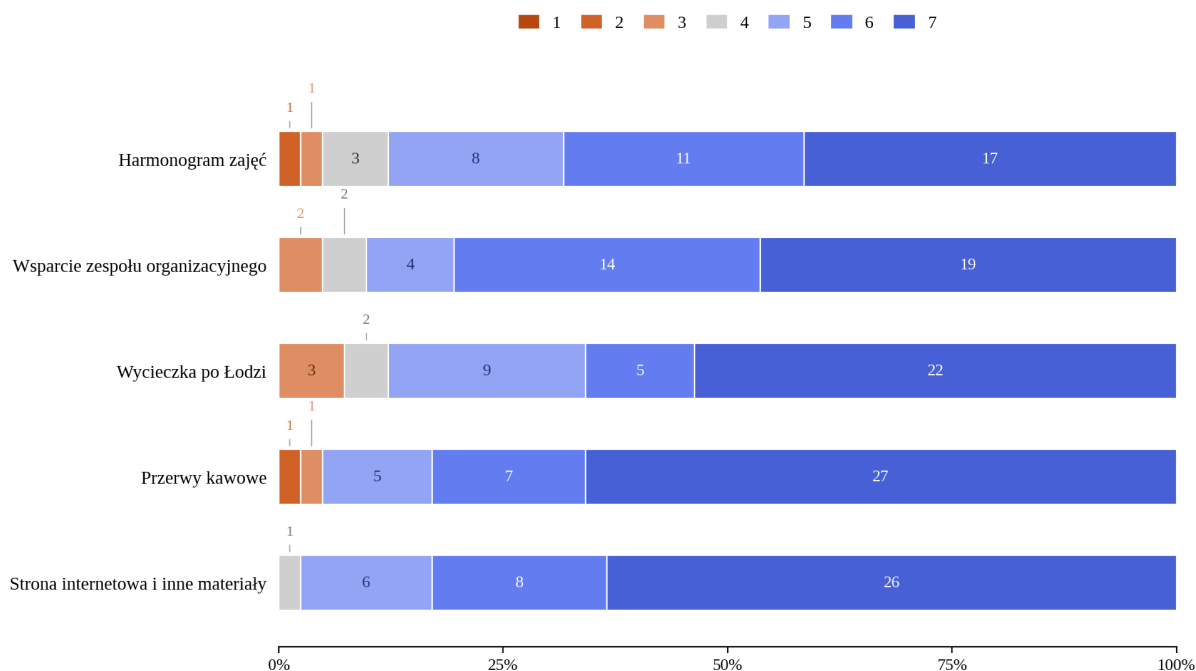

Dla większości uczestników poziom zajęć był dokładnie odpowiadający ich oczekiwaniom. Tylko nieliczni uczestnicy uznali zajęcia za nieco wymagające (oryginalnie „slightly challenging”) lub nieco zbyt łatwe. Z uwagi na fakt, iż Szkoła Letnia miała mieć charakter promocyjny, ważne było, aby z jednej strony zajęcia były na tyle zaawansowane, aby zaciękały uczestników, jak również nie były zbyt trudne, aby ich nie zniechęcić. Cel ten, jak się wydaje, został osiągnięty. Jak uprzedzono wcześniej – jeden uczestnik zdecydowanie odstawał swoim poziomem od reszty grupy, wobec czego dla tej osoby zajęcia były zdecydowanie zbyt łatwe.

W pierwszych dwóch pytaniach skupiono się na merytorycznych wymiarach Szkoły Letniej. W pytaniu trzecim ponownie użyto skal Likerta w celu poznania opinii uczestników na temat podstawowych kwestii organizacyjnych.

3. Jak oceniasz aspekty organizacyjne szkoły letniej SUMMER ECLIPSE?

(1 — ocena najniższa; 7 — ocena najwyższa)

Podobnie jak w przypadku pytania pierwszego, dominują uczestnicy zadowoleni. Harmonogram zajęć przewidywał, iż odbywały się one w godzinach porannych i kończyły około 14.00. Celem takiej organizacji było dodatkowe umożliwienie uczestnikom integracji i poznania miasta. Te elementy są kluczowe w podejmowaniu decyzji o przyszłym miejscu studiowania. Naszym celem było zachęcenie uczestników do wyboru programu magisterskiego na naszym Wydziale, zatem zależało nam, aby polubili także miasto i siebie nawzajem, co mogłoby zbudować subiektywne argumenty dla poszczególnych uczestników do wyboru Łodzi. Jedynie wspomniany już uczestnik nie był z tego zadowolony – być może oczekiwał, że podczas szkoły będzie więcej zajęć. Typową praktyką na kursach letnich są popołudniowe lub wieczorne sesje, z których my świadomie zrezygnowaliśmy, wybierając opcję szkoły raczej dłuższej. To także zresztą miał być czynnik wspierający wybór Uniwersytetu Łódzkiego – chcieliśmy, aby nasi uczestnicy spędzili w Łodzi względnie dużo czasu.

Przyjęty harmonogram okazał się także bardzo pomocny w kontekście realizacji wypłat stypendiów, które, jak się okazało, wymagały dłuższych wizyt w banku (więcej na ten temat w sekcji 4.). Harmonogram ze swobodnym popołudniami pozwolił zorganizować wszystko bez kolizji z zajęciami. Dawał też przestrzeń do wplatania w trakcie zajęć krótkich sesji komunikatów organizacyjnych, o ile były potrzebne. Bezpośrednio z tym wiąże się wysoka

ocena wsparcia zespołu organizacyjnego – niezwykle cieszy nas, że uczestnicy docenili nasze wysiłki. W sekcji 4 niniejszego raportu opisano wyzwania związane ze Szkołą Letnią, widziane od tronu zespołu organizacyjnego. Wyniki ankiety wśród uczestników sugerują, że wiele problemów udało się rozwiązać tak, iż ich odczuwalność dla uczestników była minimalna.

Relatywnie najniższe oceny w tej grupie wymiarów ewaluowanych przez uczestników otrzymała wycieczka po Łodzi. Prawdopodobnie wynikało to z dwóch powodów. Po pierwsze, została ona zaplanowana na sobotę, podczas gdy niektórzy uczestnicy liczyli na wolny weekend, który pozwoliłby im zwiedzać inne miasta w Polsce. Po drugie, w dniu wycieczki panował znaczny upał, który mógł przyczynić się do pogorszenia subiektywnie odczuwanych doświadczeń. Jest to wskazówka, że w przyszłości warto mieć plany alternatywne, na wypadek niesprzyjającej pogody.

Pierwszy moduł wieńczyło pytanie otwarte, w którym prosiliśmy uczestników o dowolne uwagi związane ze Szkołą Letnią. Poniżej prezentujemy „chmurę”, zawierającą najczęściej pojawiające się sformułowania, jak również syntezę komentarzy uczestników.

4. Czy masz jakieś uwagi, którymi chcesz się z nami podzielić?

(odpowiedzi udzieliło 18 uczestników)

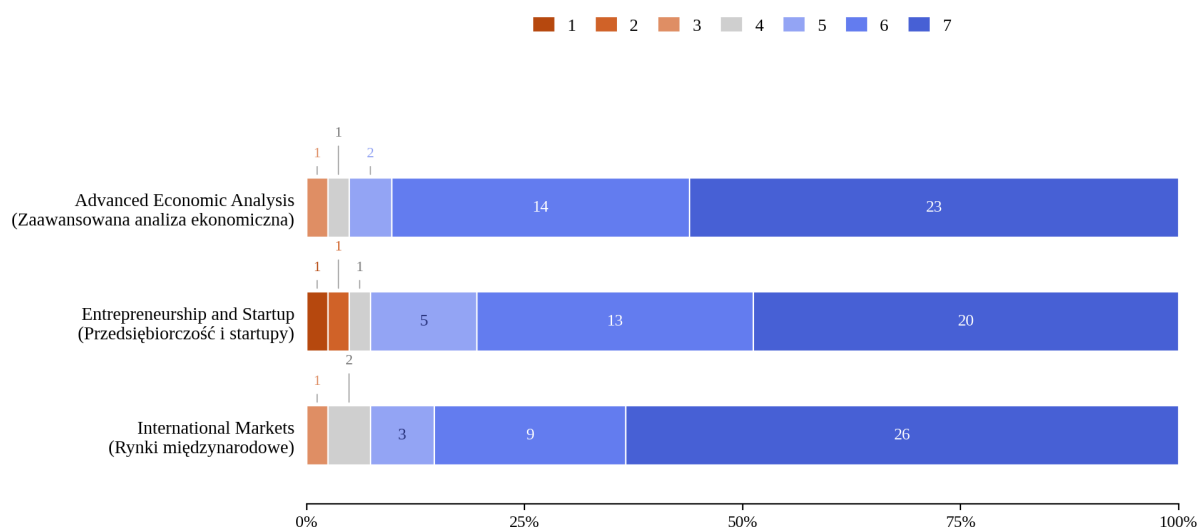
Większość pozostawionych komentarzy była bardzo pozytywna i typowo emocjonalna, np. „the best summer school ever”. Doceniano zwłaszcza zaangażowanie zespołu organizacyjnego oraz szkolenie z zakresu LSEG. Potwierdza to obserwowany przez nas trend coraz wyższego zainteresowania certyfikowanymi kursami oraz kompetencjami w obszarze obsługi programów i platform. Uwzględnienie mikropoświadczenia w Szkole Letniej okazało się bardzo dobrym pomysłem.

Zdarzały się uwagi bardziej krytyczne. Wspominany już wielokrotnie ostający uczestnik w tym właśnie pytaniu wyraził, iż poziom zajęć był zbyt niski, a szkolenie z LSEG nie zrealizowało w pełni swojego potencjału. Pojawiła się też krytyczna uwaga, iż polecane przez nas akademiki znajdowały się zbyt daleko od kampusu Wydziału. Jeden z uczestników zauważył także, że przydatna byłaby informacja o wydarzeniach w mieście – prawdopodobnie miał on na myśli wydarzenia kulturalne lub sportowe.

W drugim module ankiety zadano uczestnikom pytania na temat programu magisterskiego Economics, którego wizytówką była Szkoła Letnia. W pierwszej kolejności poproszono uczestników, aby ocenili znaczenie modułów zajęć Szkoły Letniej dla ich przyszłych karier, zarówno zawodowych, jak i w czasie edukacji. Pytanie to celowo zostało sformułowane tak, aby z jednej strony sugerowało ocenę, czy takie moduły są potrzebne, jak i łączyło się z informacją, czy konkretny uczestnik byłby nimi zainteresowany. Naszą intencją było poznanie odbioru tematyki tych modułów. Jest to dla nas kluczowe, ponieważ prezentowane podczas Szkoły Letniej moduły bezpośrednio odpowiadają specjalnościom w obrębie programu magisterskiego Economics.

5. Jak oceniasz znaczenie naszych modułów dla Twojej kariery zawodowej i edukacyjnej?

(1 — ocena najniższa; 7 — ocena najwyższa)

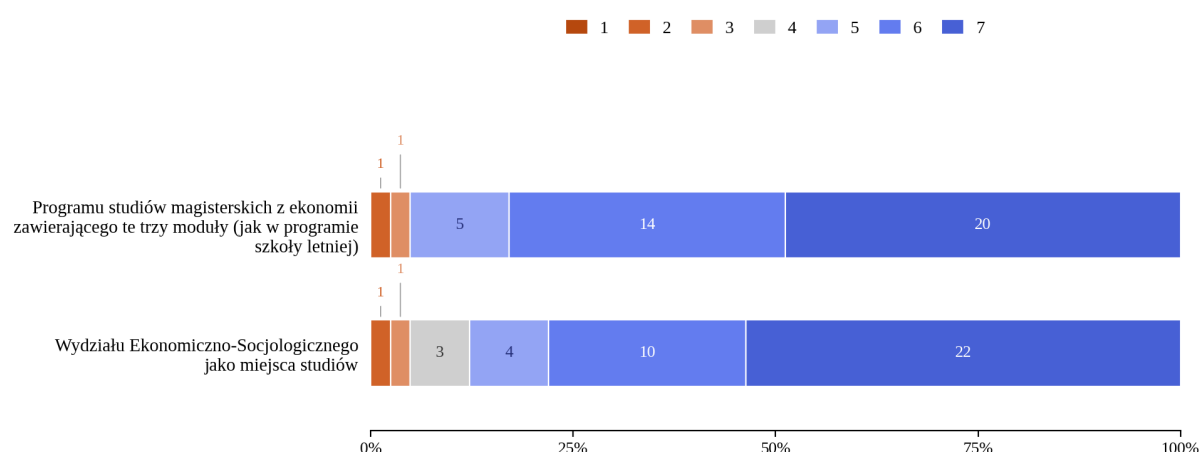
Z dużą satysfakcją odkryliśmy, że większość uczestników przypisała wysokie znaczenie naszym modułom, czy też specjalnościom. Najwyżej ogólnie (najwięcej ocen 7 oraz brak ocen poniżej 3) oceniono moduł skierowany na Rynki międzynarodowe. Odpowiada on specjalności,

która w praktyce jest najczęściej wybierana na kierunku Economics. Prawdopodobnie jest to wynik obciążenia próby – na tym kierunku studiuje relatywnie duża reprezentacja międzynarodowej młodzieży, czyli osób ze swoistą inklinacją do umiędzynarodowienia, które szczególnie dobrze predestynowane są do pracy w biznesie międzynarodowym. Podobnie wysoko oceniono moduł analityczny, który powszechnie uznawany jest za specjalność trudną. Jest on nastawiony na praktyczne umiejętności badawczo-analityczne i jest przeznaczony dla osób, które w przyszłości chciałyby pracować jako analitycy w sektorze prywatnym lub planują karierę akademicką. Na końcu stawki, choć nadal z wysoką oceną, uplasował się moduł przedsiębiorczy. Nie powinno to dziwić – skłonności do podejmowania własnej przedsiębiorczości, szczególnie zaś do podejmowania ryzykownych projektów typu startup, nie są powszechne. Ta specjalność jest najnowszą ścieżką udostępnioną w ramach Economics i wiąże się z historyczną oraz współczesną tożsamością gospodarczą Łodzi i całego regionu. Wszak Łódź, to literacka „ziemia obiecana”, w której ciężka praca ma umożliwiać osiągnięty własnymi rękami sukces ekonomiczny.

Pytanie piąte zawierało w sobie pewien pierwiastek subiektywnej oceny – z punktu widzenia indywidualnych planów życiowych uczestników i rozważanych przez nich ścieżek kariery. Dlatego też w szóstym pytaniu postanowiono zapytać wprost o ocenę możliwie obiektywnej atrakcyjności programu Economics.

6. Jak oceniasz atrakcyjność

(1 — ocena najniższa; 7 — ocena najwyższa)

Dla większości uczestników zarówno program wydał się atrakcyjny, jak i nasz Wydział sprawił wrażenie dobrego miejsca do studiowania. Zastanawia niższa ocena Wydziału niż programu studiów. Biorąc pod uwagę wysokie oceny, jakie wystawiono organizatorom Szkoły Letniej,

można przypuszczać, że dostrzeżone mankamenty Wydziału mogły mieć charakter infrastrukturalny. Niestety, nie wynika to wprost z odpowiedzi udzielanych w ramach otwartych pytań.

W pytaniu siódmym poproszono respondentów o wskazanie ich kluczowych oczekiwań wobec programu magisterskiego z zakresu ekonomii. Poniżej prezentujemy „chmurę” najczęściej wskazywanych fraz, jak również syntezę udzielanych odpowiedzi (pytanie to, choć w gruncie rzeczy otwarte, było pytaniem obowiązkowym).

7. Jakie są Twoje kluczowe (maksymalnie trzy) oczekiwania wobec programu studiów magisterskich (MA) z ekonomii?

Spośród odpowiedzi uczestników na pierwszy plan zdecydowanie wysuwają się dwa główne aspekty. Pierwszym jest szeroko pojmowana praktyczność. Uczestnicy oczekują nie tylko zajęć z praktykami czy analiz praktycznych przypadków (case studies), ale również chcą widzieć sylwetki absolwentów, którzy odnieśli sukces w życiu gospodarczym, a także oczekują intensywnej współpracy z firmami i szerokiej oferty staży i praktyk zawodowych. Drugim powtarzającym się elementem są umiejętności statystyczno-analityczne. Uczestnicy zgodnie uważają, że program magisterski powinien uczyć ich jak skutecznie analizować zarówno problemy mikroekonomiczne (co sugeruje większe skupienie na karierze w sektorze prywatnym), jak i makroekonomiczne, związane z analizą skuteczności polityk gospodarczych (co może wskazywać na zainteresowania o bardziej akademickim lub publicznym charakterze). Trzecim wybijającym się elementem, choć nieco mniej powszechnie podnoszonym przez uczestników, jest umiędzynarodowienie – wielu respondentów wskazało, że studia magisterskie powinny być okazją do poznawania ludzi z różnych kręgów kulturowych oraz do podróżowania w ramach wymian akademickich. Te trzy elementy nie są w gruncie rzeczy zaskakujące. Warto jednak zauważyć, że niekiedy stawiane są tezy, iż potencjalni studenci nie są zainteresowani

statystycznym aparatem analitycznym, ponieważ jest on wymagający i podnosi stopień trudności studiów. Nasze wyniki przeczą takiemu podejściu – międzynarodowi studenci, zainteresowani podejmowaniem edukacji daleko od domu, wydają się być jednocześnie ambitni i zdeterminowani do zdobywania wysokich kwalifikacji. Warto na koniec wspomnieć o jednej odpowiedzi, w której wskazano, iż takie studia powinny mieć odpowiednie akredytacje. Jest to zgodne z coraz powszechniejszym dążeniem polskich uczelni (także naszego Wydziału) do zdobywania uznanych akredytacji, np. EQUIS czy AACSB.

Podobnie jak w przypadku pierwszego modułu, tak i drugi kończył się ogólnym pytaniem otwartym. Ponownie nie było to pytanie obowiązkowe, zatem liczba odpowiedzi była niewielka, zaledwie 13, z czego większość stanowiły podziękowania za Szkołę lub stwierdzenie respondenta, że nie ma już nic do dodania. Na szczególną uwagę zasługuje jednak jeden komentarz, w którym jego autor zauważył, że byłoby korzystnie, gdyby takich kursów było więcej również w innych miastach Polski, co pozwoliłoby lepiej poznać kraj i jego ofertę edukacyjną. Uczelnie w Polsce w pewnym stopniu konkurują o studentów zagranicznych. Tym niemniej, jeśli stworzenie konsorcjum lub skoordynowanego działania edukacyjnego miałyby znacznie zwiększyć zainteresowanie nim i przyciągnąć dodatkową pulę studentów, którzy mogliby wybrać studia w Polsce, to możliwa synergia mogłaby okazać się korzystna dla wszystkich lub przynajmniej większości zaangażowanych uczelni. Innymi słowy, tzw. „koopetycja” (ang. *coopetition*, czyli słowo powstałe z połączenia słów *cooperation* oraz *competition*) mogłaby stać się przewagą i być może powinna być uwzględniona jako wytyczna, lub dobra praktyka w ramach przyszłych edycji konkursu NAWA Spinaker.

Kluczowe spostrzeżenia i rekomendacje

Ważne z punktu widzenia uczelni

- Zdecydowana większość uczestników szkoły letniej była z niej zadowolona, zarówno w aspekcie treści i przebiegu zajęć, jak i ich poziomu a także elementów organizacyjnych. W najbardziej podstawowy sposób wskazuje, iż koncepcja użycia tej formy do promocji oferty kształcenia jest trafionym pomysłem.
- Tylko jeden uczestnik odstający profilem (poziomem zaawansowania) dowodzi, że celowany dobór z ograniczeniem co do poziomu studiów jest dobrą praktyką. Nie należy go traktować jak ograniczenie w dostępie, ale raczej jako działanie na

rzecz homogenizacji odbiorców, a tym samym zwiększenia ogólnego poziomu zadowolenia uczestników.

- Wprowadzenie mikropoświadczenia jako elementu szkoły letniej jest dobrą praktyką, która pozwala zwiększyć zainteresowanie szkołą, jak również podkreśla zdolność uczelni do dostarczania praktycznych efektów uczenia się.
- Uczestnicy dobrze ocenili program magisterski Economics na Uniwersytecie Łódzkim, a także wskazali swoje najważniejsze oczekiwania wobec tego rodzaju programów kształcenia. W sposób szczególny zaakcentowali oni, że od programu oczekują dużej współpracy z praktykami, firmami i otoczeniem w ogóle, jak również dostarczenia szerokich kompetencji statystyczno-analitycznych. Trzecim ważnym aspektem było umiędzynarodowienie studiów. Wspomniano także wprost o wadze prestiżowych akredytacji przy wyborze studiów.

Ważne z punktu widzenia NAWA

- Współdziałanie uczelni może wywołać synergię, która przyniesie dodatkowy zasób potencjalnych studentów, jacy mogliby w przeciwnym wypadku w ogóle nie rozważać Polski jako potencjalnego miejsca studiowania. NAWA Spinaker to projekt indywidualny, realizowany przez jedną uczelnię, zaś NAWA Partnerstwo Strategiczne to projekt realizowany w założeniu w konsorcjum międzynarodowym. Warto rozważyć stworzenie konkursu dla projektów kooperacyjnych realizowanych w ramach konsorcjów krajowych. Nawet jeśli istniejące konkursy formalnie dopuszczają takie rozwiązania, odrębny konkurs podkreślałby korzyści z tak specyficznych rozwiązań i zwracał uwagę uczelni na istniejącą rzadko eksploatowaną niszę.

Podsumowanie

Projekt SUMMER ECLIPSE zrealizował założone cele. Szkoła letnia odbyła się w zaplanowanym terminie i formule, zgromadziła 46 uczestników reprezentujących kilkanaście krajów, po raz pierwszy w historii Wydziału zakończyła się wydaniem mikropoświadczenia, a przeprowadzone równolegle konsultacje zagraniczne dostarczyły materiału porównawczego dla dalszych prac nad programem magisterskim Economics. Poniżej zbieramy najważniejsze wnioski, jakie płyną z tych trzech warstw projektu.

W warstwie programowej najwyraźniejszym rezultatem konsultacji jest obserwacja daleko idącej zbieżności akcentów w kontekście praktyczności kształcenia, konieczności rozwijania umiejętności statystyczno-matematycznych i wspierania umiędzynarodowienia. Trzy bardzo różne instytucjonalnie ośrodki, tj. elitarna prywatna uczelnia, publiczna szkoła o silnych korzeniach biznesowych i „kontynentalnej” charakterystyce, jak również szkoła biznesu funkcjonująca w systemie anglosaskim, w podobnym stopniu kładą nacisk na kontakt z praktyką gospodarczą, na kompetencje analityczne oraz na umiędzynarodowienie procesu studiowania. Różnice dotyczą nie tyle zatem priorytetów, co sposobu ich realizacji. Dotyczą zatem stopnia elastyczności siatek, roli przedmiotów fakultatywnych, form dyplomowania i sposobu, w jaki uczelnia wyrównuje poziom przyjmowanych kandydatów. Za najcenniejszą inspirację uznajemy konfrontację dwóch odmiennych odpowiedzi na te same wyzwania demograficzne. Nasz Wydział na spadek zainteresowania studiami drugiego stopnia odpowiada poszukiwaniem kandydatów zagranicznych, czemu zresztą służył projekt SUMMER ECLIPSE. Tymczasem Cork University Business School świadomie wybiera inną drogę, rozbudowując ofertę licencjacką i pozostawiając studia magisterskie jako ofertę niszową, wyraźniej zorientowaną badawczo. Nie twierdzimy, że którekolwiek podejście jest zdecydowanie lepsze; ale raczej, że warto znać i rozważyć oba.

W warstwie organizacyjnej wniosek jest bardziej jednoznaczny, choć mniej optymistyczny. Głównym ograniczeniem w realizacji intensywnych programów kształcenia nie jest dziś strona merytoryczna, lecz niedostatek własnych środków, obciążenia administracyjne i sztywność zasad rozliczania. Wszystkie te elementy generują pracę, która nie przekłada się bezpośrednio na jakość kształcenia. Za najważniejsze postulaty systemowe uznajemy zatem wprowadzenie kosztów pośrednich lub finansowania stanowisk administracyjnych, integrację systemu NAWA z systemami rekrutacyjnymi uczelni, uelastycznienie rozliczania ryczałtów podróży oraz dopuszczenie kosztów, które dotychczas pozostają poza katalogiem – cateringu, wydarzeń

integracyjnych, udziału opiekunów grup z uczelni partnerskich, a także asysty dla osób ze szczególnymi potrzebami. Wiele z tych trudności nie jest specyficznych dla naszego Wydziału i dlatego uważamy, że warto byłoby zebrać analogiczne doświadczenia od innych beneficjentów.

W zakresie informacji zwrotnej od uczestników szkoły letniej wyniki ankiety potwierdzają trafność przyjętej koncepcji. Oceny zajęć, poziomu ich zaawansowania i organizacji były wysokie i spójne. Szczególnie warto podkreślić dwie rzeczy. Po pierwsze, mikropoświadczenie okazało się realnym atutem szkoły: warsztat z wykorzystania LSEG Workspace należał do najlepiej ocenianych i najczęściej komentowanych elementów programu, co potwierdza rosnące zainteresowanie certyfikowanymi, weryfikowalnymi kompetencjami narzędziowymi. Po drugie, oczekiwania uczestników wobec studiów magisterskich z ekonomii obejmują przede wszystkim praktyczność, kompetencje statystyczno-analityczne oraz umiędzynarodowienie. Tym samym pokrywają się zarówno z kierunkiem zmian obserwowanym w ośrodkach partnerskich, jak i z zamierzeniami przyjętymi na Wydziale. Jest to zbieżność budująca, ponieważ oznacza, że rozwijamy program w stronę, której oczekują jego potencjalni odbiorcy.

Pozostaje kwestia, na którą raport ten odpowiedzieć nie może. Nadrzędnym celem projektu było zwiększenie umiędzynarodowienia kształcenia, zwłaszcza pobudzenie rekrutacji na program magisterski Economics. Efekt ten ujawni się dopiero w kolejnych cyklach rekrutacyjnych i jego rzetelna ocena wymaga systematycznego monitorowania dalszych ścieżek edukacyjnych uczestników szkoły letniej. Uznajemy to za jedno z ważnych zadań, jakie stają przed Wydziałem, a jednocześnie za zadanie trudne do zorganizowania systemowo w dużej uczelni publicznej. Podobnie traktujemy dwa inne obszary wskazane w raporcie: skrócenie wewnętrznej ścieżki wdrażania modułów kończących się mikropoświadczeniem oraz zmianę sposobu wypłacania świadczeń dla uczestników.

Na zakończenie chcielibyśmy podkreślić, że przedsięwzięcie tej skali było efektem pracy dużego zespołu, jak również wymagało wsparcia, otwartości i dobrej woli ze strony uczelni partnerskich, których przedstawicielom pragniemy serdecznie podziękować. Oddzielnie dziękujemy także uczestnikom szkoły letniej za czas poświęcony na wypełnienie ankiety i za uwagi, które dały nam materiały do opracowania w tym raporcie. Na koniec, ponownie należy podkreślić, że realizacja projektu SUMMER ECLIPSE była możliwa dzięki finansowaniu ze środków programu NAWA Spinaker, współfinansowanego ze środków Funduszy Europejskich

dla Rozwoju Społecznego 2021–2027. Naszym grantodawcom dziękujemy w sposób szczególny.

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

